

Högskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet Riksrevisionens styrelses redogörelse angående kvalitet i högre utbildning (RRS11). Utskottet föreslår att riksdagen beslutar att lägga redogörelsen till handlingarna.

I betänkandet behandlas även 140 motionsyrkanden om högskolan från den allmänna motionstiden 2008. Motionsyrkandena avser bl.a. övergripande högskolefrågor, framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, nya högskoleutbildningar, högskoleutbildningars innehåll, tillträdesfrågor, rekrytering till högskolestudier, vidareutbildning och validering, studentfrågor och högskolans personal.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, planerade eller vidtagna åtgärder, rådande ansvarsförhållanden samt pågående utrednings- och beredningsarbeten.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	10
Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hög kvalitet i högre utbildning	10
Övergripande högskolefrågor	12
Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten	16
Nya högskoleutbildningar	20
Högskoleutbildningars innehåll	21
Tillträdesfrågor	28
Rekrytering till högskolestudier	32
Vidareutbildning och validering	34
Övriga utbildningsfrågor	38
Studentfrågor	39
Högskolans personal	40
Reservationer	41
1. Högskolepolitikens inriktning, punkt 2 (s)	41
2. Högskolans internationalisering, punkt 3 (s)	42
3. Systemet för resurstilldelning, punkt 4 (s)	42
4. Högskolans samverkansuppgift, punkt 5 (v)	43
5. Jämställdhet inom högskolan, punkt 6 (mp)	44
6. Förstärkningar av lärarutbildningen m.m., punkt 7 (s)	44
7. Arktis universitet, punkt 8 (s)	45
8. Antalet platser på läkarutbildningen, punkt 9 (s)	45
9. Tolkutbildning, punkt 10 (v)	46
10. Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed, punkt 11 (s)	46
11. Förstärkningar av universitet och högskolor i Västsverige, punkt 12 (s)	47
12. Professur i migrationsrätt, punkt 13 (v)	47
13. Högskoleutbildning i minoritetsspråk, punkt 14 (mp)	48
14. Högskoleutbildningars arbetslivsrelevans, punkt 17 (s)	48
15. Kunskaper om jämställdhet i högskoleutbildningar, punkt 18 (s)	49
16. Kunskaper om jämställdhet i högskoleutbildningar, punkt 18 (mp)	49
17. Kunskaper om sex och samlevnad i lärarutbildningen, punkt 19 (s)	50
18. Kunskaper om sex och samlevnad i lärarutbildningen, punkt 19 (mp)	51
19. Övriga förslag om lärarutbildningens innehåll, punkt 20 (s)	51
20. Kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner i vissa högskoleutbildningar, punkt 21 (s, mp)	52
21. Kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner i vissa högskoleutbildningar, punkt 21 (v)	52
22. Kunskaper om tillgänglighet i arkitektutbildningen, punkt 22 (v)	53

23. Kunskaper om arbetsmiljö i vissa utbildningar, punkt 23 (v)	53
24. Grundläggande behörighet, punkt 25 (v)	54
25. Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet, punkt 26 (s)	54
26. Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet, punkt 26 (v)	55
27. Urval till högskoleutbildning, punkt 27 (v)	55
28. Meritkurser vid urval, punkt 28 (v)	56
29. Meritkurser vid urval, punkt 28 (mp)	57
30. Övergång mellan yrkeshögskola och högskola, punkt 29 (s)	57
31. Övergång mellan folkhögskola och högskola, punkt 30 (s)	58
32. Antagningsregler för lärarutbildningen, punkt 31 (s)	58
33. Antagningsregler för lärarutbildningen, punkt 31 (mp)	59
34. Antagningsregler för vårdlärarutbildningen, punkt 32 (v)	59
35. Rekrytering till högskolestudier, punkt 34 (s)	60
36. Rekrytering till lärarutbildningen, punkt 35 (mp)	60
37. Ledarskapsprogram för chefer i skola, vård och omsorg, punkt 36 (s)	61
38. Vidareutbildning för lärare, punkt 37 (s)	61
39. Validering, punkt 39 (s)	62
40. Validering, punkt 39 (v)	63
41. Övriga utbildningsfrågor, punkt 40 (s)	64
42. Studentfrågor, punkt 41 (v)	64
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	66
Redogörelsen	66
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	66

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hög kvalitet i högre utbildning

Riksdagen lägger redogörelse 2008/09:RRS11 till handlingarna.

2. Högskolepolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub246, 2008/09:Ub285 yrkande 5, 2008/09:Ub591 yrkande 5 och 2008/09:Ub594 yrkandena 1, 2 och 12.

Reservation 1 (s)

3. Högskolans internationalisering

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub594 yrkande 14.

Reservation 2 (s)

4. Systemet för resurstilldelning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub508, 2008/09:Ub573 och 2008/09:Ub594 yrkandena 3 och 11.

Reservation 3 (s)

5. Högskolans samverkansuppgift

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub371 yrkandena 1 och 2, 2008/09:N279 yrkande 6 och 2008/09:N377 yrkande 16.

Reservation 4 (v)

6. Jämställdhet inom högskolan

Riksdagen avslår motion 2008/09:A395 yrkande 29.

Reservation 5 (mp)

7. Förstärkningar av lärarutbildningen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub589 yrkande 8 och 2008/09:Ub598 yrkandena 1 och 3.

Reservation 6 (s)

8. Arktis universitet

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub260.

Reservation 7 (s)

9. Antalet platser på läkarutbildningen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub300, 2008/09:Ub318 och 2008/09:Ub513.

Reservation 8 (s)

10. Tolkutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:So212 yrkande 2, 2008/09:Ub280 och 2008/09:Ub433.

Reservation 9 (v)

11. Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub323.

Reservation 10 (s)

12. Förstärkningar av universitet och högskolor i Västsverige

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub580.

Reservation 11 (s)

13. Professur i migrationsrätt

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 45.

Reservation 12 (v)

14. Högskoleutbildning i minoritetsspråk

Riksdagen avslår motion 2008/09:A402 yrkande 46.

Reservation 13 (mp)

15. Övriga förslag om förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub273, 2008/09:Ub278, 2008/09:Ub302, 2008/09:Ub304, 2008/09:Ub320, 2008/09:Ub474 och 2008/09:Ub555.

16. Nya högskoleutbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:So542 yrkande 2, 2008/09:Ub235, 2008/09:Ub237, 2008/09:Ub520, 2008/09:Ub535, 2008/09:Ub551 och 2008/09:Ub560.

17. Högskoleutbildningars arbetslivsrelevans

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub345, 2008/09:Ub371 yrkande 4 och 2008/09:Ub594 yrkande 7.

Reservation 14 (s)

18. Kunskaper om jämställdhet i högskoleutbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub276, 2008/09:Ub299, 2008/09:Ub322, 2008/09:Ub369 yrkande 2, 2008/09:Ub398, 2008/09:Ub438 och 2008/09:A395 yrkande 30.

Reservation 15 (s)

Reservation 16 (mp)

19. Kunskaper om sex och samlevnad i lärarutbildningen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:So286 yrkande 3, 2008/09:So552 yrkande 3, 2008/09:Ub239, 2008/09:Ub248, 2008/09:Ub337 yrkande 2, 2008/09:Ub467 yrkande 1, 2008/09:Ub546 yrkande 1 och 2008/09:Ub547.

Reservation 17 (s)

Reservation 18 (mp)

20. Övriga förslag om lärarutbildningens innehåll

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:So508 yrkande 2, 2008/09:Ub394, 2008/09:Ub574 och 2008/09:Ub598 yrkandena 5 och 9.

Reservation 19 (s)

21. Kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner i vissa högskoleutbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub413 yrkandena 3 och 4, 2008/09:Ub464 yrkande 7 och 2008/09:A355 yrkande 23.

Reservation 20 (s, mp)

Reservation 21 (v)

22. Kunskaper om tillgänglighet i arkitektutbildningen

Riksdagen avslår motion 2008/09:So554 yrkande 5.

Reservation 22 (v)

23. Kunskaper om arbetsmiljö i vissa utbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:A316 yrkande 2 och 2008/09:A403 yrkande 4.

Reservation 23 (v)

24. Övriga förslag om högskoleutbildningars innehåll

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:So516 yrkande 4, 2008/09:So551 yrkande 3, 2008/09:Kr359 yrkande 3, 2008/09:Ub226, 2008/09:Ub240, 2008/09:Ub249, 2008/09:Ub267, 2008/09:Ub284, 2008/09:Ub286, 2008/09:Ub352, 2008/09:Ub374, 2008/09:Ub475, 2008/09:Ub515, 2008/09:Ub537 och 2008/09:Ub571.

25. Grundläggande behörighet

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub222 yrkandena 1–3 och 2008/09:Ub372 yrkande 4.

Reservation 24 (v)

26. Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub222 yrkande 4, 2008/09:Ub372 yrkande 3 och 2008/09:Ub594 yrkande 9.

Reservation 25 (s)

Reservation 26 (v)

27. Urval till högskoleutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub222 yrkandena 5 och 6 samt 2008/09:Ub372 yrkande 2.

Reservation 27 (v)

28. Meritkurser vid urval

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub222 yrkande 7 och 2008/09:A402 yrkande 15.

Reservation 28 (v)

Reservation 29 (mp)

29. Övergång mellan yrkeshögskola och högskola

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub594 yrkande 13.

Reservation 30 (s)

30. Övergång mellan folkhögskola och högskola

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub330.

Reservation 31 (s)

31. Antagningsregler för lärarutbildningen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub526 yrkande 3 och 2008/09:Ub598 yrkande 4.

Reservation 32 (s)

Reservation 33 (mp)

32. Antagningsregler för vårdlärarutbildningen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub568.

Reservation 34 (v)

33. Övriga förslag om tillträdesregler

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub313.

34. Rekrytering till högskolestudier

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Fi270 yrkande 67, 2008/09:Ub372 yrkande 1, 2008/09:Ub594 yrkandena 6 och 10, 2008/09:Ub595 yrkande 8 och 2008/09:Ub601 yrkande 7.

Reservation 35 (s)

35. Rekrytering till lärarutbildningen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub526 yrkande 30.

Reservation 36 (mp)

36. Ledarskapsprogram för chefer i skola, vård och omsorg

Riksdagen avslår motion 2008/09:Fi291 yrkande 8.

Reservation 37 (s)

37. Vidareutbildning för lärare

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub337 yrkande 3, 2008/09:Ub467 yrkande 2, 2008/09:Ub575, 2008/09:Ub595 yrkande 4, 2008/09:Ub598 yrkande 2 och 2008/09:Ub599 yrkande 6.

Reservation 38 (s)

38. Övriga förslag om vidareutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub224, 2008/09:Ub290 och 2008/09:Ub478.

39. Validering

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub213, 2008/09:Ub223 yrkandena 1–3, 2008/09:Ub405, 2008/09:Ub421 och 2008/09:Ub518.

Reservation 39 (s)

Reservation 40 (v)

40. Övriga utbildningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub255, 2008/09:Ub272, 2008/09:Ub370 och 2008/09:Ub549.

Reservation 41 (s)

41. Studentfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ub222 yrkande 8, 2008/09:Ub577 och 2008/09:A395 yrkande 34.

Reservation 42 (v)

42. Högskolans personal

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ub285 yrkandena 6 och 7.

Stockholm den 19 mars 2009

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Lars Hjälmared (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Roland Bäckman (s), Amineh Kaka-baveh (v), Lage Rahm (mp) och Gulan Avci (fp).

Utskottets överväganden

Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hög kvalitet i högre utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger Riksrevisionens styrelses redogörelse angående hög kvalitet i högre utbildning till handlingarna.

Riksrevisionens styrelses redogörelse

Riksrevisionen har granskat regeringens insatser för att säkerställa kunskap om kvaliteten i den grundläggande högre utbildningen (RiR 2008:19). I granskningen ingår även frågan om högskoleutbildningen på grundnivå är av hög kvalitet. Man har också undersökt om regeringens rapportering till riksdagen gett en heltäckande bild av kvaliteten.

Riksrevisionen har använt flera olika metoder i granskningen för att undersöka kvaliteten i den grundläggande högskoleutbildningen. Man har bl.a. studerat 35 utbildningsmiljöer vid 22 lärosäten inom ramen för fyra fallstudier: biologi, litteraturvetenskap, civilingenjörsutbildning i maskinteknik samt nationalekonomi. Sammantaget konstateras att granskningen inte ger anledning till generella farhågor om bristande kvalitet i den högre utbildningen. Resultaten ger dock inte heller belägg för att den utbildning som ges genomgående skulle vara av hög kvalitet. Statsmakternas övergripande mål om svensk högre utbildning av hög internationell standard synes därmed inte vara uppfyllt.

Riksrevisionen konstaterar i granskningen att kvalitet i högre utbildning är en mångfasetterad fråga som är komplicerad att mäta. Samtidigt menar man att frågan om kvalitet i sig är så väsentlig att kunskapsbildning på grundval av empiriska underlag alltid bör eftersträvas. Högre utbildning utgör ett strategiskt statligt åtagande med stor vikt för individer och samhällsekonomin i stort. Av det följer att statsmakterna bör eftersträva en samlad kunskap om kvalitetstillståndet.

I granskningen har ingått att svara på revisionsfrågan om regeringen har säkerställt tillgången på kunskap om kvalitet i den grundläggande högre utbildningen. För att svara på frågan har Riksrevisionen bl.a. granskat regeringens regleringsbrev till universitet och högskolor samt regleringsbrev och regeringsuppdrag till Högskoleverket åren 1997–2008. Den sammanfattande bedömningen av regeringens styrning av Högskoleverket och lärosätena är att regeringen inte till fullo har tagit till vara de möjligheter som finns att säkra tillgången på kunskap om kvalitet i grundläggande högskoleutbildning.

I granskningen har även ingått att bedöma om regeringens redovisning till riksdagen uppfyller de krav som ställs på en transparent och tillförlitlig information. Granskningen visar att stort utrymme i budgetpropositionerna har getts åt lärosätenas kvalitetsarbete och Högskoleverkets insatser för nationell kvalitetssäkring. Däremot har centrala aspekter som säkrande av forskningsanknytning och de mål för utveckling av studenternas förmågor som stadgas i högskolelagen inte belysts empiriskt. De kommentarer avseende kvalitetsläget som lämnats har varit generella. Styrkor och svagheter hos olika utbildningar har inte återgivits i budgetpropositionerna. Enligt Riksrevisionens mening har regeringen i sin rapportering till riksdagen inte gett en heltäckande bild av kvaliteten i grundläggande högre utbildning.

Enligt Riksrevisionens styrelse (2008/09:RRS11) visar granskningen att det finns ett stort behov av en samlad kunskap om kvaliteten i den högre utbildningen och att regeringen behöver bli tydligare i sin styrning och uppföljning av kvalitetsarbetet. Resultatet från granskningen bör enligt styrelsen utgöra ett värdefullt underlag för regeringen i det fortsatta arbetet med att säkerställa kvaliteten i den högre utbildningen. Styrelsen anser sammanfattningsvis att granskningen är väsentlig och att den bör beaktas av riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen med beaktande lägger redogörelsen till handlingarna.

Att verksamheten inom högskolan ska nå en hög kvalitet framgår av 1 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434). Regeringen har vid återkommande tillfällen, bl.a. i budgetpropositioner, meddelat att den övergripande målsättningen med regeringens högskolepolitik är att öka kvaliteten i den högre utbildningen.

Enligt uppdrag i regleringsbrev ska Högskoleverket årligen redovisa bl.a. genomförda utvärderingar av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Dessutom ska Högskoleverket i maj 2009 lämna en sammanfattning och en analys till Regeringskansliet av hur verkets utvärderingar har bidragit till att kvaliteten i verksamheten vid lärosätena har förbättrats. Universitet och högskolor ska i sina årsredovisningar redovisa vilka insatser som har prioriterats högst i kvalitetsarbetet och hur dessa insatser har bidragit till att höja kvaliteten. Universitet och högskolor ska i årsredovisningen för 2009 redovisa vilka insatser som har prioriterats högst i kvalitetsarbetet och hur dessa insatser har bidragit till att höja kvaliteten. Utskottet utgår ifrån att regeringen på lämpligt sätt redovisar för riksdagen vad som gäller i fråga om kvaliteten i högskolans utbildningar.

Efter förslag i budgetpropositionen 2007 beslutade riksdagen att 120 miljoner kronor skulle omfördelas till en satsning på kvalitet genom att öka ersättningsnivåerna till utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, juridik och teologi (bet. 2006/07:UbU1, rskr. 2006/07:54). Under 2008 sat-

sades ytterligare 240 miljoner kronor samtidigt som även naturvetenskap och teknik kom att omfattas av förstärkningen (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:UbU1, rskr. 2007/08:70).

Högskoleverket har i en särskild rapport (2007:31 R) sammanfattat sina kvalitetsgranskningar under åren 2001–2006. Verket framhåller bl.a. vikten av att det finns ett nära samband mellan grundutbildning och forskning, vilket helst bör ske genom att lärarna parallellt med sina undervisningsuppgifter aktivt bedriver egen forskning. Utskottet vill i sammanhanget peka på de betydande satsningar på forskning som redovisas i propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4). Under perioden 2009–2012 bedöms anslagen för forskning öka med 5 miljarder kronor. Enligt utskottets mening kommer dessa forskningsansatser att bidra till en ökad kvalitet även inom högskolans utbildningar.

Resursutredningen har lämnat förslag gällande tilldelningen av resurser för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå (SOU 2005:48, SOU 2007:81). Utredningen föreslår bl.a. kvalitetsrelaterad tilldelning av resurser. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 meddelat sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till förändringar av systemet för resurstilldelning.

Regeringen har den 5 mars 2009 gett Högskoleverket i uppdrag att utreda hur ett nytt system för utvärdering av högskoleutbildning ska utformas. Bakgrunden är viljan att främja och säkra kvalitet i högskolan. Högskoleverket har redan i dag ansvaret för att dra in examensrätten för utbildningar som inte håller tillräcklig kvalitet. I framtiden är ambitionen att en del av anslagen till högskolor och universitet blir beroende av att utbildningen håller hög kvalitet. Det förutsätter att systemet för utvärderingar är trovärdigt, förutsägbart och rättssäkert. Högskoleverket ska redovisa sitt arbete fortlöpande och lämna slutredovisningen senast den 15 september 2009.

Övergripande högskolefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller övergripande högskolefrågor.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (s), 3 (s), 4 (v) och 5 (mp).

Motioner

Socialdemokraterna skriver i motionerna 2008/09:Ub591 yrkande 5 och 2008/09:Ub594 yrkande 1 att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation. Man menar att de människor och nationer som är bäst förberedda att möta den allt snabbare globaliseringen kommer att kunna hävda sig bättre i framtiden. Utbildning och forskning har därför central betydelse för både

välfärdens och näringslivets tillväxt och utveckling. Ambitionen att hälften av ungdomarna ska ha påbörjat en högskoleutbildning när de är 25 år står fast.

I motion 2008/09:Ub594 yrkande 2 skriver Socialdemokraterna att utvärderingar visar att utbildningskvaliteten kan höjas nationellt genom tydligare profilering av utbildningsutbudet, ökad samverkan mellan och inom lärosäten och koncentration av vissa utbildningar. Socialdemokraterna avvisar dock tanken på att med politiska beslut tvinga högskolor till sammanslagningar eller samverkan enbart på geografiska grunder.

Vidare framhåller Socialdemokraterna i yrkande 3, samma motion, behovet av ett nytt resurstilldelningssystem som möjliggör högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet. Man är principiellt öppen för att delar av anslagen till grundutbildning fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Enligt yrkande 11 vill Socialdemokraterna även pröva möjligheten att inom ramen för ett nytt resurstilldelningssystem premiera högskolor som arbetar aktivt med utbildningskvalitet också med tanke på jämställdhet och mångfald.

I yrkande 12 betonar Socialdemokraterna betydelsen av att universitet och högskolor betraktas som en del av samhället. Man är kritisk till regeringens politik som syftar till att minska samhällets insyn och inflytande över högskolan.

Vikten av att underlätta högskolans internationalisering betonas av Socialdemokraterna i yrkande 14. Det gäller bl.a. rätten att utfärda s.k. gemensamma examina och möjligheten att välja utländska medborgare till högskolestyrelser.

Enligt motion 2008/09:Ub246 (s) bör riksdagen säkerställa att vi även i framtiden har många universitet i Sverige. Detta kan ske genom att varje lärosäte bedöms på sina egna meriter, att tillväxt- och samverkansperspektiven uppvärderas och att inte för stor vikt fästs vid historiska resultat.

Behovet av att förstärka och förtydliga högskolans samverkansuppgift lyfts fram i motion 2008/09:Ub371 (s) yrkande 1. Enligt yrkande 2 bör Högskoleverket ha med samverkan som en del av sina kvalitetsutvärderingar.

Enligt motion 2008/09:Ub508 (s) bör regeringen utreda hur riktade medel till högskolans tredje uppgift kan utformas. Högskolorna ska kunna tilldelas särskilda medel för samverkan på samma sätt som de i dag får medel för grundutbildning och forskning.

Vänsterpartiet framhåller i motion 2008/09:N377 yrkande 16 betydelsen av samverkan mellan småföretag och lärosäten. Exempelvis finns det verksamhet som bygger på att företag kan hyra en student för ett visst uppdrag eller en tidsperiod.

I motion 2008/09:N279 (fp) yrkande 6 betonas samverkan på forskarbasis mellan industri och lärosäten. Sådan samverkan är en viktig framgångsfaktor för hela bygder och branscher.

Miljöpartiet skriver i motion 2008/09:A395 yrkande 29 att Högskoleverket bör få i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer. Dessa indikatorer skulle skapa förutsättningar för jämförelser av lärosätenas arbete med jämställdhetsfrågor.

I motion 2008/09:Ub285 (m) yrkande 5 framhålls värdet av att universitet och högskolor ges en friare ställning i förhållande till riksdag och regering. Man menar bl.a. att det är av stor vikt det finns självständiga lärosäten som kan granska den offentliga makten.

Förutsättningarna för att hjälpa kommunerna med finansiering av distansundervisning bör ses över, enligt motion 2008/09:Ub573 (c, fp). En fortsatt utbyggnad av antalet regionala högskolor är inte trolig, vilket medför att lärcentrum får en strategisk roll när det gäller att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I regleringsbrev till universitet och högskolor anger regeringen målsättningen att verksamheten ska hålla en internationellt sett hög kvalitet. Vidare anges att kvalitetsarbetet vid lärosätena ska ha som mål att kvaliteten och den internationella konkurrenskraften ska förbättras. Av regleringsbrevet framgår också att den pedagogiska kompetensen vid lärosätet ska vara hög och utvecklingen stödjäs av lärosätets ledning. Särskilt ska en ökning ske av andelen lärare med högskolepedagogisk utbildning.

Efter förslag i budgetpropositionerna för 2007 och 2008 har riksdagen beslutat om satsningar på 120 miljoner kronor respektive 240 miljoner kronor för att höja högskoleutbildningarnas kvalitet (bet. 2006/07:UbU1, rskr. 2006/07:54, bet. 2007/08:UbU1, rskr. 2007/08:70). Medlen kan t.ex. användas för att öka antalet undervisningstimmar inom humaniora och samhällsvetenskap.

Utskottet instämmer i vad regeringen i budgetpropositionen för 2009 anför om att profilering och ökad samverkan mellan lärosäten, som baseras på frivillighet, kan öka kvaliteten i den högre utbildningen och forskningen. En ökad koncentration av kompetens kan stärka utbildnings- och forskningsmiljöerna och öka lärosätenas konkurrenskraft, samtidigt som resurserna utnyttjas mer effektivt. Utskottet delar också regeringens uppfattning att lärosätena ska utföra sin verksamhet med stor frihet och självständighet. Förstklassig utbildning och forskning kan bedrivas vid såväl större som mindre lärosäten. På framställan från lärosäten kommer regeringen att pröva om bidrag bör utgå för att stödja frivilliga och framgångsrika samarbeten eller sammanslagningar av lärosäten. Styrelserna för Växjö universitet och Högskolan i Kalmar har under 2008 begärt att beslut fattas om sammanslagning av lärosätena till ett universitet. Efter förslag i budgetpropositionen för 2009 har riksdagen godkänt att nämnda lärosäten ska ingå i ett universitet (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:UbU1, rskr. 2008/09:131).

En särskild utredare har haft i uppdrag att lämna förslag till en eller flera verksamhetsformer för statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Utgångspunkten för förslagen är att lärosätenas självbestämmande ska öka samtidigt som statens intresse av att kunna styra och kontrollera för staten viktiga delar av verksamheten ska tillgodoses. Utredningen överlämnade sitt betänkande till regeringen i december 2008. Utskottet anser att regeringens beredning av förslaget bör avvaktas.

Högskolestyrelsernas sammansättning behandlades av utskottet med anledning av propositionen *Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses* (prop. 2006/07:43, bet. 2006/07:UbU11). Utskottet ansåg bl.a. att förändringarna när högskolestyrelser utses innebär att lärosätena ges bättre förutsättningar att fungera som självständiga krafter i samhällsutvecklingen.

I regleringsbrev för universitet och högskolor för 2009 finns mål om ett aktivt internationaliseringsarbete. Utbildningsdepartementet har tagit fram en departementsskrivelse (Ds 2008:80) med förslag som möjliggör för svenska universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare att gemensamt med utländska läroanstalter eller inom landet utfärda gemensamma examina. Skrivelsen har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet. En proposition om högskolans internationalisering väntas under våren 2009.

En bestämmelse i regeringsformen (11 kap. 9 § RF) innebär att myndighetschefer och ledamöter i styrelser för statliga myndigheter, exempelvis universitet och högskolor, måste vara svenska medborgare. Frågan om utländska medborgares möjlighet att ingå i högskolestyrelser behandlas av Autonomiutredningen (SOU 2008:104) och Grundlagsutredningen (SOU 2008:125).

Resursutredningen har lämnat förslag gällande tilldelningen av resurser för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå (SOU 2005:48, SOU 2007:81). I budgetpropositionen för 2009 har regeringen meddelat sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag till förändringar av systemet för resurstilldelning för högskoleutbildning. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa regeringens beredning av utredningens förslag.

Utskottet anser att kvaliteten i verksamheten är viktigare än antalet universitet. Som nämnts ovan är den övergripande målsättningen med regeringens högskolepolitik höjd kvalitet.

Efter förslag i propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50) har riksdagen i januari 2009 beslutat att högskolelagen ändras så att högskolorna ska verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta (bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160). Enligt utskottets mening bör detta kunna leda till ökad samverkan med såväl småföretag, större industriföretag som med nya företag. Regeringen har i nämnda proposition även uttalat avsikten att utreda hur en kvalitetsbedöm-

ning av samverkansarbetet skulle kunna utgöra en del av resurstilldelningssystemet. Utredningens resultat förväntas bli redovisade till regeringen under 2009.

Universitet och högskolor fick 2007 i uppdrag att rapportera om sin samverkan med det omgivande samhället. Lärosätena redovisar att samverkan med det omgivande samhället har blivit alltmer omfattande och utgör en mer integrerad del i verksamheten. Högskoleverket har i sin rapport Högskolan samverkar vidare (2008:10 R) redovisat sin uppföljning av 2004 års utvärdering av samverkansuppdraget. Högskoleverket redovisar ett antal rekommendationer till berörda parter i samverkansprocessen. Universitet och högskolor har även i regleringsbrev för 2009 fått i uppdrag att återrapportera om sin samverkan med det omgivande samhället. Regeringen avser att under våren 2009 återkomma med närmare anvisningar om denna redovisning.

Högskoleverket bedriver ett utvecklingsarbete om jämställdhetsindikatorer. Verket överväger att först göra en förstudie på ett begränsat antal lärosäten.

Utskottet anser att lärcentrum fyller en viktig funktion. Det är befogat att kommunerna bidrar med vissa resurser för att deras invånare ska kunna bedriva distansutbildning på hemorten.

Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten.

Jämför reservationerna 6 (s), 7 (s), 8 (s), 9 (v), 10 (s), 11 (s), 12 (v) och 13 (mp).

Motioner

Socialdemokraterna framhåller i motion 2008/09:Ub589 yrkande 8 och 2008/09:Ub598 yrkande 1 lärarnas betydelse för skolans resultat. Målsättningen är att Sverige ska ha världens bästa lärare. Partiet menar att lämplighet för yrket, god grundutbildning, bra anställningsvillkor samt en väl fungerande kompetensutveckling är viktiga faktorer för att nå målet. Vidare anser Socialdemokraterna i motion 2008/09:Ub598 yrkande 3 att andelen disputerade lärare på lärosäten med lärarutbildning bör öka.

I motion 2008/09:U260 (s) betonas bl.a. vikten av att stödja utbytesprogram inom ramen för Arktis universitet. Satsningar på att ge ungdomar möjlighet att besöka andra länder inom regionen ger god avkastning.

Enligt motion 2008/09:Ub273 (s) bör regeringen se över behovet av utbildade tandhygienister i syfte att förhindra en bristsituation. Det förebyggande arbetet sägs bli allt viktigare inom tandvården.

I motionerna 2008/09:Ub300 (s), 2008/09:Ub318 (s) och 2008/09:Ub513 (s) anförs behovet av en översyn av antalet utbildningsplatser för läkare. Motionärerna hänvisar till det underskott som finns i dag på utbildade läkare.

Behovet av en personalförsörjningsstrategi för hälso- och sjukvården framhålls i motion 2008/09:Ub474 (m). Försörjningen och utbildningen av all personal inom området bör ses över.

Enligt motion 2008/09:Ub320 (s) behöver antalet utbildningsplatser för tandläkare ses över. Man påpekar bl.a. att betydande pensionsavgångar väntar tandvården.

Avsaknaden av ett nationellt register för tolkar uppmärksammas i motion 2008/09:Ub433 (s). Det är därför svårt att få en bra bild av hur många tolkar som finns i landet.

Vänsterpartiet skriver i motion 2008/09:So212 yrkande 2 att de förslag om kvalitetssäkring av tolktjänster som presenterades i tolkutredningen snarast ska genomföras. Den reformerade utbildningen som utredningen föreslog syftar till att höja såväl kvaliteten på tolkningen som yrkets status.

Vikten av att kunna rekrytera kompetenta tolkar i hela landet framhålls i motion 2008/09:Ub280 (mp). Regeringen bör ta initiativ till att förbättra möjligheterna att utbilda sig till tolk och att kunna försörja sig på yrket.

Behovet av fortsatt utveckling av Tekniska högskolan i Jönköping, som är en del av Högskolan i Jönköping, anförs i motion 2008/09:Ub302 (s). Om den hittills framgångsrika utvecklingen ska kunna fortsätta krävs ekonomiskt stöd på nationell nivå.

I motion 2008/09:Ub323 (s) framhålls av vikten av satsningar på Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed samt att högskolan inte ska övergå från akademisk utbildning till yrkeshögskola. Trafikflyghögskolan är den enda europeiska aktören på universitetsnivå som bedriver både praktisk och teoretisk flygutbildning.

Behovet av satsningar på universitet, högskolor och forskning i Västsverige anförs i motion 2008/09:580 (s). Lärosätena fungerar som samarbetspartner för det västsvenska näringslivet som behöver välutbildad arbetskraft för att kunna konkurrera på såväl den nationella som den internationella marknaden.

Vänsterpartiet skriver i motion 2008/09:Sf331 yrkande 45 att det bör inrättas en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet. En professur skulle vara viktig för en högkvalitativ utbildning inom migrationsrätt.

Miljöpartiet menar i motion 2008/09:A402 yrkande 46 att tillgången till högskolekurser i de tio största minoritetsspråken bör säkras. På samma sätt som särskilda uppdrag getts vissa högskolor att erbjuda kurser i de nationella minoritetsspråken bör regeringen säkerställa att de tio största minoritetsspråken går att läsa på svensk högskola.

Enligt motion 2008/09:Ub278 (m) bör regeringen se över behovet av en nationell strategi för utbildning och forskning inom energiområdet. Både den allmänna kompetensen och spetskompetensen på energiområdet behöver öka.

Motion 2008/09:Ub304 (m) framhåller att särskilda satsningar på utbildning och forskning inom geovetenskap och bergteknik bör övervägas. Sådana satsningar krävs för att kunna hantera utbyggnaden av den svenska infrastrukturen.

Behovet av fler utbildade teckenspråklärare anförs i motion 2008/09:Ub555 (kd). Teckenspråket är dövas första språk, och det är även erkänt som ett språk bland andra som kan läsas i grundskola och gymnasium.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

En utredare (dir. 2007:103) har haft i uppdrag att utifrån förskolans, fritidshemmets och skolans mål och behov av lärarkompetens lämna förslag till en ny lärarutbildning. Förslaget skulle innefatta lärarutbildningens mål, innehåll, struktur, omfattning, dimensionering och styrning. Utredaren har överlämnat sitt betänkande till regeringen i december 2008 (SOU 2008:109). En annan utredare har lämnat förslag till legitimation och ytterligare kvalifikationssteg för lärare och förskollärare (SOU 2008:52). Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens beredning av nämnda utredningars förslag.

Under 2009 satsas 897 miljoner kronor på lärarfortbildning och 100 miljoner kronor på forskarskolor för lärare. Fortbildningen är inriktad mot ämne-teori och ämnesdidaktik, men också på annan relevant fortbildning som främjar elevernas målpåfyllelse. Även under 2007 och 2008 avsattes drygt en miljard kronor för kvalificerad fortbildning.

Satsningar inom ramen för Arktis universitet bör beslutas av deltagande lärosäten.

Socialstyrelsen bedömer att arbetsmarknaden för tandhygienister är i balans (Årsrapport NPS 2008).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2009 gjort bedömningen att efterfrågan på läkare och tandläkare kommer att öka. Under 2009 sker därför en utbyggnad av läkarutbildningen med 110 nybörjarplatser och av tandläkarutbildningen med 40 nybörjarplatser. I alla de tre budgetpropositioner den nuvarande regeringen lagt fram har läkarutbildningen byggts ut, liksom 2006 på förslag av den förra regeringen. Totalt handlar det om en ökning av antalet nybörjarplatser på läkarutbildningen med 24 %.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att årligen ta fram underlag för bedömningen av hälso- och sjukvårdens tillgång och efterfrågan på barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, tandhygienister och tandläkare. Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en mer långsiktig planering när det gäller tillgången till dessa personalgrupper.

Tolk- och översättarinstitutet (TÖI) vid Stockholms universitet har ett övergripande ansvar för tolk- och översättarutbildning i landet. Uppdraget är att anordna tolk- och översättarutbildning för samhällets behov. Utbildningar ges inom högskolan, på folkhögskolor och hos studieförbund. Utredningen om kontakttolkar föreslog i sitt betänkande (SOU 2005:37) att en tvåterminers sammanhållen grundutbildning på halvtid med förkunskapskrav skulle införas. År 2006 fick Stockholms universitet i uppdrag att, genom Tolk- och översättarinstitutet, utveckla utbildningen med utgångspunkt i utredarens förslag och bedömningar. I propositionen *Nya skolmyndigheter* (prop. 2007/08:50), som överlämnats till riksdagen i februari 2008, skriver regeringen att den framtida organisatoriska utformningen av Tolk- och översättarinstitutet behöver beredas ytterligare i syfte att säkerställa hög kvalitet i verksamheten. Även frågan om ett nationellt register för tolkar bereds för närvarande i Regeringskansliet. Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens beredningsarbete.

I enlighet med propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:5) beräknas Högskolan i Jönköping få ett tillskott på 28,7 % under perioden 2009–2012. Endast ett fåtal lärosäten beräknas få en högre ökning av sina resurser för forskning och forskarutbildning.

I propositionen *Yrkeshögskolan* (prop. 2008/09:68) gör regeringen bedömningen att den offentligt finansierade grundläggande pilotutbildningen, utom den militära flygförarutbildningen, bör bedrivas inom yrkeshögskolan. Lunds universitet bör övergångsvis, längst t.o.m. 2013, ges ekonomiska förutsättningar att fortsatt bedriva grundläggande pilotutbildning. Utskottet delar regeringens bedömning gällande pilotutbildningen.

Med anledning av den internationella finanskrisen och konjunkturedgången har regeringen i propositionen *Åtgärder för jobb och omställning* (prop. 2008/09:97) föreslagit ett antal åtgärder, bl.a. gällande omfördelning av högskoleplatser. Omfördelningen görs i syftet att möta en ökad efterfrågan på utbildningsplatser i vissa regioner och åstadkomma ett bättre utnyttjande av utbildningsplatserna inom högskolornas grundutbildningsanslag. Totalt handlar det om 1 240 platser som flyttas till Västsverige, Blekinge och Jönköping. Riksdagen har den 11 mars 2009 beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:FiU18, rskr. 2008/09:183).

Beslut om att inrätta professurer fattas av respektive lärosäte. Enligt 4 kap. 28 § högskoleförordningen (1993:100) anställs lärare inom högskolan genom beslut av rektor.

Ett flertal lärosäten har i regleringsbrev för 2009 fått i uppdrag att erbjuda utbildning i språk. Exempelvis ska Uppsala universitet erbjuda utbildning i albanska, bosniska, estniska, finska, hindi, kroatiska, kurdiska, persiska, serbiska och turkiska. Lunds universitet ska varje år erbjuda utbildning i jiddisch medan Göteborgs universitet har i uppdrag att erbjuda utbildning i somaliska. Stockholms universitet ska erbjuda utbildning i

finska, lettiska, litauiska och portugisiska. Umeå universitet ska erbjuda utbildning i meänkieli och samiska medan Linköpings universitet är ålagt att erbjuda utbildning i romani chib.

Vad gäller motionsyrkanden om utbildning inom energiområdet samt inom geovetenskap och bergteknik hänvisar utskottet till att universitet och högskolor ansvarar för utbudet av kurser och program samt deras innehåll.

Örebro universitet erbjuder läsåret 2009/10 studier i teckenspråk inom lärarutbildningen, både som förstaspråk och som främmande språk. Dessutom erbjuder man enstaka kurser i teckenspråk och i teckenspråksdidaktik. Stockholms universitet har enligt regleringsbrevet för 2009 i uppdrag att erbjuda utbildning i teckenspråk.

Nya högskoleutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller nya högskoleutbildningar.

Motioner

I motion 2008/09:Ub560 (s) anförs att en animationsutbildning på högskolenivå bör utvecklas i Eksjö. Detta bör ske i samverkan med Konstfack och Högskolan i Jönköping.

Enligt motion 2008/09:Ub235 (m) bör arbetet med en högskola för långsamt lärande i Mariestad stödjas. Kommunen har i samarbete med Göteborgs universitet tagit fram en helt ny studiemöjlighet för begåvningshandikappade. Utbildningarna kommer i huvudsak att vara inom områdena trädgård och byggnadsvård.

Behovet av ytterligare högskoleutbildning i Skaraborg inom området livsmedelsproduktion anförs i motion 2008/09:Ub535 (m). När livsmedelsföretagen växer ökar behovet av utbildad arbetskraft.

En universitetsanknuten kiropraktorutbildning bör etableras i Sverige enligt motion 2008/09:Ub551 (m). Sådan utbildning finns i dag i bl.a. England, Frankrike och Danmark.

Enligt motion 2008/09:Ub237 (fp) bör förutsättningar skapas för att erbjuda alla heltidsstudenter, oavsett val av program, möjligheten att inleda sina studier med en översiktskurs i humaniora.

I motion 2008/09:Ub520 (kd) anförs att Örebro universitet ska få möjlighet att bedriva läkarutbildning. Motionären hänvisar bl.a. till den läkarbrist som råder i dag.

Behovet av utbildning inom alternativ och integrativ medicin omtalas i motion 2008/09:So542 (kd) yrkande 2. Motionären anser att regeringen bör se över vad som kan göras för att kunna erbjuda fler utbildningar samt att dessa ska berättiga till studiestöd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet påminner om att ansvaret för högskolans utbildningsutbud, inklusive start av nya utbildningar, huvudsakligen ligger hos landets lärosäten. Enligt 6 kap. 25 § högskoleförordningen (1993:100) prövar och beslutar Högskoleverket vid vilka högskolor som varje examen på grundnivå och avancerad nivå får avläggas.

En särskild utredare har i juni 2008 fått i uppdrag att göra en översyn av kiropraktor- och naprapatutbildningarna. Utredaren ska göra en översyn av innehållet i och utformningen av utbildningarna för att se hur de motsvarar arbetsmarknadens behov samt hur de förhåller sig till motsvarande utbildningar i andra länder. I översynen ingår att analysera för- och nackdelar med att utbildningarna införlivas i högskolan samt föreslå hur de i sådana fall bör utformas.

Ett yrkande om läkarutbildning vid Örebro universitet behandlades av utskottet i betänkande 2008/09:UbU1. Utskottet konstaterade då att Högskoleverket i sitt beslut den 15 april 2008 avslagit Örebro universitets ansökan om rätten att utfärda läkarexamen.

Högskoleutbildningars innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller högskoleutbildningars innehåll.

Jämför reservationerna 14 (s), 15 (s), 16 (mp), 17 (s), 18 (mp), 19 (s), 20 (s, mp), 21 (v), 22 (v) och 23 (v).

Motioner

Socialdemokraterna skriver i motion 2008/09:Ub594 (s) yrkande 7 att högskolor och universitet bör få i uppdrag att förbereda studenterna för arbetslivet och följa upp tidigare studenter för att höja utbildningarnas arbetslivsrelevans. Att förbereda studenterna för arbetsmarknaden kan handla om att ordna praktik, hitta samarbeten kring examensarbete eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare.

Enligt motion 2008/09:Ub371 (s) yrkande 4 bör fler studenter få del av ett arbetsintegrerat lärande som omfattar bl.a. studiebesök, gästföreläsare, verkliga fall och verksamhetsförlagda examensarbeten.

I motion 2008/09:Ub345 (m) anförs att regeringen bör ta initiativ till en översyn av hur entreprenörskap och ökade inslag av praktik på företag kan bli en naturlig del av studenternas utbildning.

Jämställdhet ska genomsyra alla utbildningar på högskolor och universitet enligt motion 2008/09:Ub276 (s). Genusperspektiv ska bli ett naturligt förhållningssätt för den som utbildas och därefter finnas med i arbetslivet och det livslånga lärandet.

Behovet av obligatorisk utbildning om genuskunskap inom vård- och omsorgsutbildningar anförs i motion 2008/09:Ub299 (s). Motionärerna menar att teorin om genussystem kan ses som en delförklaring till könsskillnaderna inom vården.

Genusvetenskapens ställning i lärarutbildningen behöver förbättras enligt motion 2008/09:Ub322 (s). Man bör kräva av skolan att alla barn ska behandlas lika, och därför behöver lärare baskunskaper i genusvetenskap.

I motion 2008/09:Ub369 (s) yrkande 2 anförs att genusperspektiv ska genomsyra kurslitteraturen på högskolorna. Att kurslitteratur till mycket liten del är skriven av kvinnor bidrar till och cementerar rådande könsmaktsordning.

Enligt motion 2008/09:Ub398 (s) bör regeringen överväga åtgärder för att kvinnors mänskliga rättigheter ska ingå i de kurser och program som är inriktade mot mänskliga rättigheter.

Utbildningarna till lärare, polis och jurist ska genomsyras av ett genusperspektiv enligt motion 2008/09:Ub438 (s). Om dessa yrkesgrupper har med sig ett genusperspektiv ut i yrkeslivet kommer samhället att ta ytterligare steg mot ett mer jämställt samhälle.

Miljöpartiet menar i motion 2008/09:A395 yrkande 30 att genuskunskap respektive genuspedagogik bör ingå i examensordningarna för relevanta utbildningar. För att förhindra mäns våld mot kvinnor krävs det förändringar av högskolans utbildningar.

Socialdemokraterna skriver i motion 2008/09:Ub598 yrkande 5 att alla lärare behöver god förmåga att kommunicera och leda. Det hjälper inte om en lärare besitter det allra största ämnesdjup om inte läraren samtidigt har förmågan att möta barnet eller eleven på rätt nivå.

Vidare menar Socialdemokraterna, enligt yrkande 9, att läraryrkets status kan höjas genom att införa en AT-tjänstgöring för lärare motsvarande vad som i dag gäller för läkare. Först efter godkänd AT-tjänst ska läraren ha befogenheten att utföra alla arbetsuppgifter.

Musikens ställning i lärarutbildningen bör stärkas enligt motion 2008/09:Ub394 (s). Allt fler lärosäten minskar eller avstår helt från att ha musik som obligatorisk kurs inom lärarutbildningen.

I motion 2008/09:Ub574 (kd) anförs att riksdagens beslut om obligatorisk undervisning om mobbning och konflikthantering i lärarutbildningen ska verkställas. Våren 2005 beslutade riksdagen att sådan undervisning ska ingå i lärarutbildningen, men detta har ännu inte verkställts.

Lärarutbildningen ska, enligt motion 2008/09:So508 (kd) yrkande 2, innefatta kurser i bemötande av elever med neuropsykiatriska funktionshinder. Dessa är svårare att identifiera och förstå än synliga funktionshinder.

Enligt motion 2008/09:Kr359 (kd) yrkande 3 bör lärares utbildning och fortbildning inkludera kunskap om nationalsocialismens och kommunismens brott mot mänskligheten och civilisationen. Ett fördjupat samarbete bör komma till stånd mellan universitet, högskolor och Forum för levande historia.

Miljöpartiet menar i motion 2008/09:So286 yrkande 3 att berörda lärare bör ges möjlighet till fortbildning i ämnet sex- och samlevnadsundervisning och att det bör ingå i lärarutbildningen. Sex- och samlevnadsundervisning är ett ämne där många skolor har brister i dag, och många lärare saknar kompetens att undervisa i ämnet.

Även i motionerna 2008/09:Ub248 (s), 2008/09:Ub337 (s) yrkande 2, 2008/09:Ub467 (s) yrkande 1, 2008/09:Ub239 (fp), 2008/09:So552 (kd) yrkande 3 och 2008/09:Ub546 (m, c, fp, kd) och 2008/09:Ub547 (m) anförs att undervisning i sex och samlevnad bör vara obligatoriskt i lärarutbildningen. Bland annat framhålls att en undersökning har visat att bara 6 % av lärarna har utbildning i ämnet. Vidare anförs att alla lärare, även de som inte kommer att undervisa i ämnet, kommer att ha nära kontakter med unga och spela en betydelsefull roll i deras liv.

I motionerna 2008/09:Ub537 (s) och 2008/09:Ub571 (m, c, fp, kd, v, mp) framhålls vikten av att förbättra barnkompetensen hos yrkesgrupper som möter barn, bl.a. lärare, socionomer, psykologer, journalister, poliser, jurister, läkare och sjuksköterskor. 2004 gav regeringen uppdraget till alla universitet och högskolor att redovisa hur de införlivat kunskap om barnkonventionen i de utbildningar där den bedömdes som betydelsefull. Resultatet var mycket varierande, varför utbildning om barns bästa och barnkonventionen bör göras obligatorisk på ett antal yrkesprogram.

Behovet av utbildning i demens- och äldrevård i läkarutbildningen framhålls i motion 2008/09:Ub226 (s). De demografiska förändringarna gör att behoven av sådan kompetens kommer att öka.

Enligt motion 2008/09:Ub249 (s) bör läkarstudenter redan under grundutbildningen ges möjlighet att specialisera sig inom psykiatri. Det skulle göra det lättare att dimensionera andelen utbildningsplatser utifrån psykiatriens behov av personal.

En del av allmäntjänstgöringen för läkare bör enligt motion 2008/09:Ub267 (s) förläggas till apotek. Apoteket är en del av den komplexa och sammansatta verklighet som sjukvården måste hantera.

Utbildning och fortbildning av läkare och tandläkare bör enligt motion 2008/09:Ub515 (kd) inkludera kunskaper om dentala material och hälsa. Motionären nämner bl.a. kunskap om de problem som amalgam orsakar.

I motion 2008/09:So551(kd) yrkande 3 anförs att mammografiundervisning på minst sex veckor bör vara obligatoriskt för dem som utbildas till röntgenläkare. Tillgången på läkare med mammografikompetens är ett akut problem som måste lösas snarast.

Undervisning i försäkringsmedicin bör enligt motion 2008/09:Ub240 (m) ingå i läkarutbildningen. Alla läkare ställs inför en situation när de ska bedöma om en patient ska få ett läkarintyg för Försäkringskassans prövning om rätt till ersättning.

Enligt motion 2008/09:Ub284 (m, fp) behöver grund- och vidareutbildning av läkare i geriatrisk och klinisk farmakologi öka i omfattning. Personer över 75 år utgör den största patientgruppen i hälso- och sjukvården samtidigt som läkemedelsbehandling är den vanligaste medicinska åtgärden bland äldre.

En kortare läkarutbildning för erfarna sjuksköterskor föreslås i motion 2008/09:Ub374 (m). Det råder brist på läkare i dag, och underskottet kommer att öka de närmaste åren. Utan att behöva riskera kvalitet eller kunskap borde regeringen överväga möjligheterna att låta erfarna sjuksköterskor studera till läkare.

I motionerna 2008/09:Ub286 (m) och 2008/09:Ub352 (m) anförs behovet av allmäntjänstgöring för sjuksköterskor. Sådan tjänstgöring skulle innebära att patientsäkerheten ökar, att sjuksköterskeyrkets status höjs och att rekryteringsmöjligheterna förbättras.

Även enligt motion 2008/09:Ub475 (m) bör utbildningen av sjuksköterskor innehålla mer praktiska inslag. De studerande som sökt in på utbildningen efter ett teoretiskt gymnasieprogram får i dag svårt att behandla patienten i början av sin yrkeskarriär.

Vänsterpartiet menar i motion 2008/09:A355 yrkande 23 att Högskoleverket bör ges i uppdrag att ta fram förslag till ändringar av examensordningen i syfte att integrera kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT). Särskilt viktig är HBT-kunskap för blivande psykologer, jurister, socionomer, sjuksköterskor och läkare.

Även enligt motion 2008/09:Ub413 (s) yrkande 4 behöver kunskapen om homosexuella, bisexuella och transpersoner öka inom ett antal yrkesutbildningar. Exempelvis bör blivande lärare lära sig att hantera de vanligast förekommande fördomarna.

Kunskap om homo- och bisexuella samlevnadsformer bör ingå som en del av lärarexamen enligt motion 2008/09:Ub413 (s) yrkande 3. Blivande lärare bör lära sig att hantera de vanligast förekommande fördomarna.

Även i motion 2008/09:Ub464 (m, c, fp, v, mp) yrkande 7 anförs att undervisning i frågor gällande homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT) bör ingå i läraryrkesutbildningen. Undervisningen kan med fördel ges tillsammans med frågor om likaberättigande och likabehandling. Skolverket och Högskoleverket bör initiera ett utvecklingsarbete på detta område.

I motion 2008/09:So554 (v) yrkande 5 anför Vänsterpartiet vikten av att kunskap om tillgänglighet ska vara obligatorisk i arkitektutbildningen. I dag är det brist på sådan kunskap bland många som utformar och planerar bostäder och stadsmiljö.

Vänsterpartiet menar i motion 2008/09:A316 yrkande 2 att det behövs en handlingsplan för ökad arbetsmiljökunskap i vissa utbildningar. Det är viktigt att förhindra att arbetsmiljörisker byggs in i olika produktionsmedel, maskiner och arbetsorganisationer.

Miljöpartiet anser i motion 2008/09:A403 yrkande 4 att det bör tillsättas en utredning som granskar hur arbetsmiljökunskap förmedlas i utbildningssystemet. Dagens utbildningar har brister vad gäller kunskap om arbetsmiljö och vikten av skyddsarbete.

Enligt motion 2008/09:So516 (s, v, mp, kd) yrkande 4 finns ett generellt behov av beroendekunskap bland högskolestudenter. En alltför hög konsumtion av alkohol är ett problem i vissa grupper.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet påminner om att det är lärosätenas ansvar hur utbildningsprogram ska läggas upp och vad olika kurser ska innehålla. Examinans omfattning och nationella mål framgår av högskoleförordningens examensordning som beslutas av regeringen. En ny och omarbetad examensordning trädde i kraft den 1 januari 2007 och hade föregåtts av ett omfattande arbete i ett stort antal referensgrupper med företrädare från bl.a. lärosäten, arbetsgivare, studenter och fackliga organisationer. Hänsyn togs även till den s.k. Bolognaprocessen, vilken syftar till att öka jämförbarheten vad gäller högre utbildning i Europa. Innan den nya examensordningen trädde i kraft hade den även varit föremål för remissbehandling.

Yrkanden om praktik i högskoleutbildningar har behandlats av utskottet vid tidigare riksmöten (bet. 2006/07:UbU1, bet. 2007/08:UbU:1, bet. 2008/09:UbU1). Utskottet har bl.a. anfört att i syfte att förbereda studenter inför arbetslivet utgör praktik redan i dag en viktig del av många utbildningar, t.ex. inom medicin-, vård-, lärar-, socionom- och journalistutbildningarna. Utskottet har även framhållit att studenters uppsatsarbeten och examensjobb kan fungera som kontaktytor mot arbetsmarknaden. Flera lärosäten satsar i dag på praktiska inslag i utbildningarna, vilket utskottet välkomnar. I sammanhanget kan även framhållas att regeringen i propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50) menar att högskolans uppgift att samverka med det omgivande samhället ska utgöra en integrerad del av högskolans samlade uppgift.

Högskoleverket har enligt regleringsbrev för 2009 fått i uppdrag att i samverkan med lärosätena utveckla uppföljningen av studenternas etablering på arbetsmarknaden efter examen. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen.

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete som syftar till en strategi för entreprenörskap inom hela utbildningsområdet. Inom ramen för detta arbete har Högskoleverket fått i uppdrag att kartlägga vilka entreprenör-

skapsutbildningar som finns i dag. Efter förslag i budgetpropositionen för 2009 planeras en satsning på svenska spetsutbildningar inom entreprenörskap och innovation vid minst två lärosäten.

Enligt 1 kap. 5 § högskolelagen (1992:1434) ska jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas i högskolornas verksamhet. Även regleringsbrev till universitet och högskolor innehåller mål om jämställdhet. Bland annat ska jämställdhetsaspekter beaktas i utbildning, där så är relevant.

Enligt examensordningen ska läkare och sjuksköterskor ha kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa. För lärarexamen ska studenten enligt examensordningen visa kunskap om betydelsen av ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten och vid presentation av ämnesstoffet. För juristexamen ska studenten visa kunskap om sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar mäns och kvinnors livsbetingelser.

Yrkanden om att i examensordningen införa krav på kunskap om mäns våld mot kvinnor har avstyrkts av utskottet vid tidigare riksmöten (bet. 2006/07: UbU4, bet. 2007/08:UbU9). Utskottet har hänvisat till befintliga skrivningar i examensordningen för bl.a. läkarexamen, sjuksköterskeexamen, sjukgymnastexamen, psykologexamen, psykoterapeutexamen och socionomexamen.

En särskild utredare har haft i uppdrag (dir. 2007:103) att utifrån förskolans, fritidshemmets och skolans mål och behov av lärarkompetens lämna förslag till en ny lärarutbildning. Utredningen omfattar lärarutbildningens mål, innehåll, struktur, omfattning, dimensionering och styrning. Utredaren skulle även överväga om det inom ramen för lärarutbildningen bör införas egna examina för olika inriktningar. Utredaren har redovisat sitt uppdrag i december 2008 (SOU 2008:109). Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa regeringens beredning av utredningens förslag.

I ett svar på en interpellation i riksdagen i januari 2009 har högskole- och forskningsministern meddelat att regeringen avser att redovisa sin syn på sex- och samlevnadsundervisningens betydelse i den proposition som planeras med utgångspunkt i utredningen om en ny lärarutbildning.

Vad gäller kunskaper om mobbning och konflikthantering i lärarutbildningen biföll riksdagen reservation 17 (m, fp, kd, c, mp) i betänkande 2004/05:UbU4 (rskr 2004/05:168). Regeringen beslutade därefter om en ändring i examensordningen (SFS 2005:401). Enligt nu gällande examensordning ska studenten för lärarexamen visa förmåga att förmedla, förankra och tillämpa gällande regelverk som syftar till att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Studenten ska även visa förmåga att förmedla och förankra samhällets och demokratins värdegrund. Utskottet anser att kunskap om mobbning och konflikthantering är viktig och utgår från att sådan kunskap ingår i lärarutbildningen.

I vilken utsträckning lärutbildningen bör inkludera kunskaper om nationalsocialismens och kommunismens brott bör beslutas av de lärosäten som anordnar utbildningen.

På regeringens uppdrag startades Barnrättsakademien vid Örebro universitet i januari 2007. Uppgiften är att pröva en verksamhet som ska ge berörda yrkesgrupper, beslutsfattare och andra intressenter möjlighet till kompetensutveckling och fortbildning om barnets rättigheter. I november 2007 anordnade Barnrättsakademien en nationell konferens om hur barnrättsfrågor belyses inom högskoleutbildningen. Konferensen syftade till att stimulera lärosäten till att hitta former för att integrera barnkonventionen i undervisningen.

Det ankommer på ansvariga lärosäten att besluta om det närmare innehållet i tandläkar- och läkarutbildningen, exempelvis gällande utbildning om dentala material, mammografi, försäkringsmedicin, geriatrik och klinisk farmakologi.

I Socialstyrelsens lägesrapport för hälso- och sjukvård 2007 framförs att en ökad tillgång på psykiatriker är en förutsättning för ökad kvalitet och patientsäkerhet inom den psykiatriska hälso- och sjukvården. Regeringen har därför i juni 2008 gett Socialstyrelsen i uppdrag att under 2008–2010 utbetala projektmedel för att genomföra en satsning som syftar till att öka antalet AT-läkare som väljer att genomföra sin tjänstgöring inom psykiatri (S2008/4141/HS).

Utskottet förordar inte en kortare läkarutbildning för sjuksköterskor. Ett sådant system har med dåliga utfall prövats vid Karolinska institutet perioden 1977–1982 och i Finland under 2000-talet.

Sjuksköterskeutbildningens praktiska inslag bör beslutas av utbildningsanordnarna.

Utskottet anser inte att examensordningen för vissa utbildningar bör innehålla krav på kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT-kunskap). En av utgångspunkterna för den nya examensordning som infördes den 1 januari 2007 var att den inte skulle uppställa krav på kunskaper om specifika grupper i befolkningen utan i stället innehålla krav med generell giltighet. Ansvaret för att avgöra i vilken omfattning som HBT-kunskap ska ingå i olika utbildningar ligger hos universitet och högskolor.

För arkitektexamen ska studenten enligt examensordningen bl.a. visa förmåga att ta hänsyn till alla människors olika behov och funktionsförmåga.

Ett yrkande om arbetsmiljökunskap avstyrktes av utskottet i betänkande 2006/07:UbU4. Utskottet hänvisade bl.a. till rådande examensordningar för högskoleingenjörer, civilingenjörer och civilekonomer samt framhöll vikten av att lärosätena beaktar vad som framkommer i Högskoleverkets utvärderingar.

Utskottet anser inte att det är riksdagens uppgift att uttala sig om kurser i beroendekunskap bland studenter. I stället bör behovet av sådana kurser bedömas och beslutas av respektive lärosäte. Högskoleverket har i en särskild rapport behandlat bl.a. frågan om högskolans studenthälsovård (Rapport 2007:24 R).

Tillträdesfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller tillträdesfrågor.

Jämför reservationerna 24 (v), 25 (s), 26 (v), 27 (v), 28 (v), 29 (mp), 30 (s), 31 (s), 32 (s), 33 (mp) och 34 (v).

Motioner

Vänsterpartiet menar i motion 2008/09:Ub222 yrkande 1 att det bör tillsättas en utredning angående högskolebehörighet. Det behövs bättre analyser av vilka orsakssamband som råder mellan förkunskapskrav, förmåga att tillgodogöra sig högre studier, studenternas bakgrund, högskolans undervisning m.m. Vidare anser Vänsterpartiet i yrkande 2 att regelverket för grundläggande behörighet under tiden som frågan om högskolebehörighet utreds bör återgå till vad som gällt tidigare.

Enligt yrkande 3 i samma motion anser Vänsterpartiet att ett samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning ska ge behörighet till högskola. Man menar att ett slutbetyg inte säger mer om vilka möjligheter de studerande har att tillgodogöra sig högskoleutbildning än vad ett samlat betygsdokument gör.

Socialdemokraterna anser i motion 2008/09:Ub598 yrkande 9 att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskolan. Ett av de bästa sätten för att uppnå en breddad rekrytering till högskolan har varit den s.k. 25:4-regeln, vilken innebar att man vid en ålder av minst 25 år och fyra års arbetslivserfarenhet fick högskolebehörighet.

Vänsterpartiet menar i motion 2008/09:Ub222 yrkande 2 att 25:4-regeln ska återinföras. Genom att ta bort den har regeringen byggt hinder som förstärker den sociala och etniska snedrekryteringen.

Även i motion 2008/09:Ub372 (s) yrkande 3 anförs att 25:4-regeln åter ska införas. Regeln är viktig för att uppmuntra livslångt lärande och för att arbetslivserfarenhet ska ses som en tillgång.

I motion 2008/09:Ub372 (s) yrkande 2 anförs vikten av att det finns flera vägar in till högskolan och att högskoleprovet reformeras. Motionären menar att en bra fördelning är om en tredjedel av studenterna tas in på högskoleprov, en tredjedel på betyg och en tredjedel med alternativt urval. Vidare menar motionären att dagens högskoleprov gynnar manliga studenter från hem med högutbildade föräldrar. Enligt yrkande 4 är validering

och reell kompetens viktiga instrument för att minska social snedrekrytering. Personer med kompetens att klara högre utbildning ska inte behöva gå i kommunal vuxenutbildning för att uppnå grundläggande behörighet.

Vänsterpartiet menar i motion 2008/09:Ub222 yrkande 5 att urvalsgruppen för sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, den s.k. HA-gruppen, ska återinföras. Att urvalsgruppen avskaffats missgynnar grupper som av tradition sällan söker sig till högskolan.

Enligt yrkande 6 anser Vänsterpartiet att Högskoleverket bör få i uppdrag att utveckla det alternativa urvalet till högskolan. Vänsterpartiet anser att det finns behov av att sammanställa och sprida de erfarenheter som finns och att utveckla fler urvalsmetoder.

Vänsterpartiet anför i motion 2008/09:Ub222 yrkande 7 att kurser i vissa ämnen i gymnasieskolan inte ska kunna ge extra meritpoäng vid urval till utbildningar i högskolan. Alla gymnasieskolor har inte förutsättningar att anordna samtliga kurser i ämnen som kan ge extra meritpoäng.

Miljöpartiet anser i motion 2008/09:A402 yrkande 15 att betyg i modersmål ska vara meriterande vid antagning till högskolan på samma sätt som betyg i moderna språk. Modersmålsundervisningen har en egen kursplan och räknas därför inte som ett extra meriterande ämne.

Socialdemokraterna menar i motion 2008/09:Ub594 yrkande 13 att det ska finnas möjlighet till övergångar mellan yrkeshögskola och högskola. Även om akademisk utbildning och kvalificerad yrkesutbildning har olika struktur och innehåll är det viktigt att studenternas utvecklingsmöjligheter står i fokus.

Enligt motion 2008/09:Ub330 (s) bör regeringen se över och rätta till skevheten i det nya antagningssystemet till högskolan som i praktiken kommer att innebära ett stopp från sökande från folkhögskolor.

Socialdemokraterna skriver i motion 2008/09:Ub598 yrkande 4 att man vill pröva nya antagningsregler för lärarutbildningen. Intervjuer, tester och praktik i skolan med bedömare är alternativ till betygsintagning. Man vill därmed fokusera på lämplighet och fallenhet för läraryrket.

Miljöpartiet menar i motion 2008/09:Ub526 yrkande 3 att flerspråkighet bör premieras vid antagning till lärarutbildningen. Man vill därför uppmåna lärosätena att ta hänsyn till de sökandes språkkunskaper inom ramen för det alternativa urvalet.

Enligt motion 2008/09:Ub568 (v) ska vårdlärarutbildningen ge en tydlig lärarexamen och möjlighet att studera vidare till magisterexamen. Behörighetskraven på dessa lärare bör även i fortsättningen vara minst 120 högskolepoäng inom ämnesområdena vård, hälsa och omsorg.

Enligt motion 2008/09:Ub313 (m) bör ordförande återinföras för elitidrottare. För de främsta idrottarna är det viktigt att möjliggöra högskoleutbildning där de bästa tränings- och tävlingsförutsättningarna finns.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Regler om grundläggande behörighet behandlades av utskottet i betänkande 2006/07:UbU17 med anledning av propositionen *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet*. Utskottet framhöll bl.a. att en rapport från Höskoleverket (2007:1 R) visat att studenter som saknar godkända betyg i kärnämneskurserna svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik avlägger färre högskolepoäng än andra studenter.

Vad gäller frågan om samlat betygsdokument ansåg utskottet i betänkande 2006/07:UbU17 att kraven på grundläggande behörighet bör vara lika för alla sökande från gymnasial vuxenutbildning. Inför antagningen till höstterminen 2010 bör därför det samlade betygsdokumentet avskaffas som grund för grundläggande behörighet. Studenter som med gällande bestämmelser uppnår grundläggande behörighet via ett samlat betygsdokument får då komplettera sina studier och via ett slutbetyg uppnå grundläggande behörighet. För studenter utan slutbetyg kommer även bedömning av reell kompetens att vara en möjlig väg att uppnå behörighet.

Även frågan om grundläggande behörighet till högskolestudier på grund av ålder och arbetslivserfarenhet, den s.k. 25:4-regeln, behandlades av riksdagen med anledning av propositionen *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet* (prop. 2006/07:107, bet. 2006/07:UbU17, rskr. 2006/07:202). Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om att den s.k. 25:4-regeln skulle avskaffas med hänvisning till att regeln inneburit att det ställts olika krav på förväntade kunskaper på olika grupper av studenter.

Enligt 7 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) ska vid urval till en utbildning platserna fördelas med minst en tredjedel på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av de urvalsgrunder högskolan har bestämt. Höskoleverket bedriver ett utvecklingsarbete om högskoleprovets utformning. Test av det nya provet görs våren 2009. Beslut huruvida ett nytt högskoleprov ska införas väntas hösten 2009.

Sedan hösten 2003 har sökande till högskolan kunnat uppfylla kraven på grundläggande och särskild behörighet genom bedömning av s.k. reell kompetens. Höskoleverket har i regleringsbrevet för 2009 ett uppdrag att ta fram och kvalitetssäkra metoder och kriterier för bedömning av reell kompetens.

Regeln om sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, den s.k. HA-gruppen, behandlades i betänkande 2006/07:UbU17. Utskottet ansåg att urvalsreglernas utformning bör innebära att alla sökande oavsett ålder konkurrerar på lika villkor. Utskottet tillstyrkte därför propositionens förslag om att HA-gruppen skulle avskaffas inför antagningen till studier höstterminen 2008.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2009 gett universitet och högskolor i uppdrag att redovisa i vilken utsträckning man har använt de urvalsgrunder som högskolan beslutat. Högskoleverket ska senast den 30 juni 2010 inkomma med en sammanställning av universitetens och högskolornas arbete med alternativt urval.

I betänkande 2006/07:UbU17 framhöll utskottet bl.a. att bedömningen att kurser i moderna språk bör ge meritpoäng motiveras av språkkunskapernas ökade betydelse i en globaliserad värld. Vad gäller alla gymnasieelevers möjligheter att välja bland samtliga kurser som ger meritpoäng anger gymnasieförordningen (5 kap. 19 §) att Skolverket, efter samråd med Högskoleverket, får meddela föreskrifter om att sådana kurser som är av betydelse för högskolestudier ska erbjudas inom utrymmet för valbara kurser eller individuella val.

I propositionen *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet* (prop. 2006/07:107) skriver regeringen att Sverige har ställt sig bakom det gemensamma europeiska utbildningsmålet att främja kunskaper i två främmande språk utöver modersmålet. Goda språkkunskaper är relevanta såväl för högskoleutbildningar som för yrkes- och samhällslivet. Regeringen menar därför att meritpoäng för språk inte bara bör kunna ges för franska, tyska och spanska utan för alla fördjupade studier i språk som följer kursplanen för moderna språk. Utskottet delar regeringens bedömning om meritpoäng för språk.

Sedan hösten 2003 har sökande till högskolan kunnat uppfylla kraven på grundläggande och särskild behörighet genom bedömning av s.k. reell kompetens. Med reell kompetens avses de samlade kunskaper och färdigheter som den sökande tillägnat sig genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller genom någon annan omständighet. Av propositionen *Yrkeshögskolan* (prop. 2008/09:68) framgår att regeringen anser att det är viktigt att den reella kompetensen hos den som ska antas till yrkeshögskolan tas till vara och att behörighetsbestämmelserna beaktar detta. Behörighetskraven bör vara generösa, och det bör finnas en möjlighet till en friare prövning av en sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

När det gäller urval på grundval av betyg kommer platserna att fördelas i fyra grupper fr.o.m. antagningen till höstterminen 2010. Syftet med denna indelning är bl.a. att minska incitamenten till konkurrenskomplettering i gymnasial vuxenutbildning. Sökande med studieomdöme från folkhögskola och sökande med betyg från utländsk utbildning kan varken tillgodoräkna sig meritpoäng eller konkurrenskomplettera. Mot den bakgrunden har den nuvarande regeringen, liksom den föregående, gjort bedömningen att dessa sökande ska konkurrera i egna urvalsgrupper. Platserna fördelas mellan grupperna i förhållande till antalet behöriga sökande i varje grupp. Högskole- och forskningsministern framhöll i ett interpellationssvar i riksdagen i juni 2008 att effekterna av de nya tillträdesreglerna kommer att följas och eventuella åtgärder att övervägas.

Utredningen *En hållbar lärarutbildning* (SOU 2008:109) har föreslagit att man ska undersöka möjligheterna att anordna lämplighetsprov för antagning till lärarutbildningen och att Högskoleverket får i uppdrag att ta fram förslag på utformning av sådana prov. Utredningen rekommenderar även att behörighetskraven för lärarutbildningen ses över i syfte att skärpa kraven och höja nivån på de sökandes förkunskaper. Utredningen är föremål för remissbehandling med sista svarsdatum den 30 mars 2009. Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens beredningsarbete.

I betänkande 2006/07:UbU17 ansåg utskottet det vara positivt att möjligheterna till alternativt urval ökade i enlighet med förslaget i propositionen *Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet* (prop. 2006/07:UbU17). Lärosätena kan därmed anpassa urvalsgrunderna till specifika utbildningskrav för ett större antal studenter. Inom ramen för det alternativa urvalet kan lärosäten enligt 7 kap. 23 § högskoleförordningen (1993:100) bestämma urvalsgrunder bestående av andra prov än högskoleprovet, kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen och andra för utbildningen sakliga omständigheter. Enligt 10 § får detta gälla högst en tredjedel av platserna på en utbildning.

Den särskilda utredare som har haft i uppdrag att lämna förslag till en ny lärarutbildning (dir. 2007:103) ska enligt tilläggsdirektiv (dir. 2008:43) även lämna förslag på hur examensbeskrivningen för en förkortad utbildning till lärare i yrkesämnen på gymnasienivå för personer som redan har nödvändiga ämnes- eller yrkeskunskaper bör utformas. Utredningen överlämnades till regeringen i december 2008 (SOU 2008:109). En annan utredare har haft i uppdrag (dir. 2008:41) att lämna förslag om hur ett system för bedömning och dokumentation av yrkeskompetens och yrkeserfarenhet kan utformas och genomföras för sökande till utbildning som lärare i yrkesämnen på gymnasial nivå. Utredaren skulle även lämna förslag om hur krav på behörighet för tillträde till utbildningen som lärare i yrkesämnen på gymnasial nivå kan omfatta relevant yrkesutbildning och yrkeserfarenhet. Utskottet anser att regeringens beredning av utredningarnas förslag bör avvaktas.

Utskottet anser att elitidrottare bör konkurrera om platser inom högskolan på samma villkor som andra sökande.

Rekrytering till högskolestudier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller rekrytering till högskolestudier.

Jämför reservationerna 35 (s) och 36 (mp).

Motioner

Socialdemokraterna skriver i motionerna 2008/09:Fi270 (s) yrkande 67, 2008/09:Ub594 yrkande 6 och 2008/09:Ub601 yrkande 7 att det behövs en satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högskolan. Man vill därmed fortsätta arbetet med att motverka snedrekryteringen till högskolan, vilken innebär att personer med förutsättningar att klara av högskolestudier inte väljer att studera.

Vidare menar Socialdemokraterna i motion 2008/09:Ub594 yrkande 10 att kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering ska ersättas eller kompletteras med ett mångfaldsmål. Högskolan ska vara öppen för alla oavsett social bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder.

Enligt motion 2008/09:Ub595 yrkande 8 anser Socialdemokraterna att samarbetet mellan högskolan och gymnasieskolan bör öka. För att bredda rekryteringen ska varje högskola få i uppdrag att samarbeta med gymnasieskolorna i länet.

I motion 2008/09:Ub372 (s) yrkande 1 anförs behovet av riktade informationsinsatser för att minska den sociala snedrekryteringen till högskolan. Högskolor måste sätta in särskilda resurser för att nå nya studentgrupper.

Miljöpartiet anser i motion 2008/09:Ub526 yrkande 30 att Skolverket bör få i uppdrag att undersöka hur man kan uppmuntra fler män att söka lärarutbildningen. Det är viktigt att personalen i skolan och förskolan består av både män och kvinnor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Universitet och högskolor ska enligt 1 kap. 5 § fjärde stycket högskolelagen (1992:1434) aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan. Därtill finns mål om breddad rekrytering angivet i regleringsbrevet till universitet och högskolor för 2009. I samband med årsredovisningen för 2008 ska lärosätena redovisa resultat utifrån målen i handlingsplanerna för att främja och bredda rekryteringen för perioden 2006–2008. Universitet och högskolor ska även inkomma med upprättade handlingsplaner för fyraårsperioden 2009–2012. Mål gällande pedagogisk kompetens återfinns i regleringsbrevet för 2009. Av årsredovisningen ska särskilt framgå vilka insatser som har prioriterats av lärosätets ledning för att förbättra den pedagogiska kompetensen.

Enligt regleringsbrevet för 2009 ska lärosätena i samband med årsredovisningen för 2012 särskilt redovisa vilka insatser som har gjorts för att bredda rekryteringen till de utbildningar där snedrekryteringen är störst. Av redovisningen ska särskilt framgå hur lärosätena i syfte att bredda rekryteringen till högskoleutbildning har samverkat med gymnasieskolor.

Utskottet bedömer inte att nuvarande mål och återrapporteringskrav gällande breddad rekrytering och jämställdhet behöver kompletteras med ett särskilt mångfaldsmål.

Regeringen har utsett en delegation som ska stödja insatser och föreslå åtgärder som främjar jämställdhet i högskolan (dir. 2009:7). Delegationen ska särskilt uppmärksamma och motverka könsbundna utbildningsval till högskolan och den minskade andelen män som söker sig till högre utbildning. Uppdraget ska redovisas senast den 1 januari 2011.

Vidareutbildning och validering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller vidareutbildning och validering.

Jämför reservationerna 37 (s), 38 (s), 39 (s) och 40 (v).

Motioner

Socialdemokraterna skriver i motion 2008/09:Fi291 yrkande 8 att det bör utvecklas särskilda ledarskapsprogram på högskolenivå för chefer inom skola, vård och omsorg.

I motion 2008/09:Ub598 yrkande 2 framhåller Socialdemokraterna vikten av att lärare ges möjlighet till utveckling och specialisering genom en kontinuerlig kompetensutveckling. Det är ett viktigt instrument för att nå en nationellt likvärdig skola.

Behovet av kompetensutveckling för matematiklärare framhåller Socialdemokraterna i motion 2008/09:Ub599 yrkande 6. Alla lärare som undervisar i matematik i grundskolan och gymnasieskolan, ca 20 000 personer, bör omfattas av en särskild kompetens- och utvecklingsåtgärning. Även personalen i förskolan ska omfattas.

I motion 2008/09:Ub595 yrkande 4 menar Socialdemokraterna att yrkeslärarna bör omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling för lärare. Man vill också se fortsatta satsningar på den särskilda lärarutbildningen för yrkeslärare (SÄL). De senaste årens examination av yrkeslärare har varit låg samtidigt som alltför många av de yrkesverksamma lärarna närmar sig pensionsåldern.

Enligt motion 2008/09:Ub337 (s) yrkande 3 och 2008/09:Ub467 (s) yrkande 2 bör personal inom förskola, skola och gymnasium ges möjlighet till fortbildning i sex och samlevnad. Fortbildning är motiverat eftersom lärarutbildningen under många år inte utbildat studenterna i sex- och samlevnadsfrågor.

I motion 2008/09:Ub575 (kd) anförs vikten av att stimulera lärare till att bedriva ämnesmässig eller utbildningsvetenskaplig forskning. Detta skulle kunna ske genom att erbjuda s.k. magistrandtjänster på deltid.

Behovet av kompetensutveckling inom scenkonst och film framhålls i motion 2008/09:Ub224 (s). På en utpräglad frilansarbetsmarknad som scen- och medieområdet är det inte realistiskt, menar motionären, att varje arbetsgivare eller uppdragsgivare tar ansvar för kompetensutveckling.

Vikten av ett system för validering framhålls i motion 2008/09:Ub213 (s). Ett system bör utvecklas så att det blir möjligt för fler människor inom olika yrkesgrupper att validera kunskap och kompetens som de skaffat sig genom yrkeserfarenhet.

I motion 2008/09:Ub405 (s) anförs en fortsatt satsning på validering. Valideringsdelegationen tillsattes den 1 januari 2004 och hade ett tidsbegränsat uppdrag t.o.m. 2007. Regeringen bör därför se över möjligheterna att fortsätta valideringsarbetet.

Vänsterpartiet framhåller i motion 2008/09:Ub223 yrkande 1 behovet av utökad information vid validering av utländsk högskoleutbildning. I de fall en utländsk utbildning inte anses motsvara en svensk utbildning ska det ges tydlig information om nödvändiga kompletteringar.

I yrkande 2, samma motion, anför Vänsterpartiet att en utredning bör undersöka om ansvaret för validering av utländsk högskoleutbildning bör flyttas från Högskoleverket till lärosätena.

Enligt yrkande 3 anser Vänsterpartiet att regeringen bör utse en myndighet som ansvarar för de frågor som tidigare låg på Valideringsdelegationen. I flera sammanhang har regeringen betonat hur viktigt det är med validering, men den har ännu inte lagt några konkreta förslag.

I motion 2008/09:Ub518 (kd) framhålls vikten av validering av utländska examina. Det bör bli lättare att få en utländsk examen validerad, och arbetsförmedlingarna måste bli bättre på att se den kompetens som finns hos personer med utländsk examen eller yrkeserfarenhet.

Enligt motion 2008/09:Ub421 (s) är det viktigt att tillvarata den kompetens som inflyttade läkare besitter. Detsamma gäller svenska medborgare som tagit utländsk läkarexamen och vill flytta tillbaka till Sverige.

Reglerna för uppdragsutbildning bör tydliggöras enligt motion 2008/09:Ub290 (m). Personer som har enskild firma har i dag inte möjlighet att delta i uppdragsutbildning tillsammans med sina anställda.

Enligt motion 2008/09:Ub478 (m) behövs förbättrade villkor för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor. Läkares möjligheter till specialistutbildning skulle kunna stå modell för sjuksköterskornas utbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Ansvaret att besluta om högskolans utbud av vidareutbildning har universitet och högskolor. Lärosätena får bedriva uppdragsutbildning enligt bestämmelser i förordning 2002:760.

För att ge lärare möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper avsattes drygt 1 miljard kronor för kvalificerad fortbildning under 2007 och 2008. Under 2009 avsätts 897 miljoner kronor för ändamålet. Fortbildningen är inriktad på ämne-teori och ämnesdidaktik och även på annan relevant fortbildning som främjar elevernas måluppfyllelse.

För att säkra kvaliteten i undervisningen i skolan ska erfarna lärare som saknar lärarexamen ges en möjlighet att komplettera sin utbildning så att de uppnår lärarexamen. Göteborgs universitet, Linköpings universitet, Umeå universitet, Karlstads universitet, Lärarhögskolan i Stockholm, Malmö högskola och Högskolan Dalarna har i juli 2007 fått i uppdrag av regeringen att anordna utbildningen. Stiftelsen Högskolan i Jönköping kommer också att medverka. Höskoleverket ska följa och utvärdera verksamheten. En rapport ska lämnas till Regeringskansliet senast den 30 juni 2010.

Senast den 1 juni 2010 ska Höskoleverket lämna en utvärdering till Regeringskansliet avseende utbildningsuppdrag om särskilda lärarutbildningar med inriktning mot yrkeslärare. Utbildningarnas syfte är att på kort sikt fylla behovet av behöriga lärare i yrkesämnen i gymnasieskolan.

En särskild utredare har haft i uppdrag att lämna förslag till en ny lärarutbildning (dir. 2007:103). Enligt tilläggsdirektiv (dir. 2008:43) skulle utredaren även lämna förslag om examensbeskrivning för en förkortad utbildning till lärare i yrkesämnen för personer som redan har nödvändiga ämnes- eller yrkeskunskaper. Uppdraget har redovisats i december 2008. En annan särskild utredare (dir. 2008:41) har haft i uppdrag att utreda och lämna förslag om bl.a. hur sökandes yrkeskompetens kan bedömas och utgöra ett tillträdeskrav till yrkeslärarutbildningen. Även detta uppdrag har redovisats i december 2008. Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens beredning av utredningarnas förslag.

Regeringen gav i juni 2008 Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att bl.a. erbjuda personal i grund- och gymnasieskolan fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning. Uppdraget, som efter denna myndighets nedläggning nu genomförs inom Skolverket, ska slutrapporteras den 31 december 2010.

Yrkanden om kompetensutveckling inom scenkonst och film har avstyrkts av utskottet vid tidigare riksmöten (bet. 2006/07:UbU4, bet. 2007/08:UbU9). Utskottet har då anfört att kompetensutveckling för yrkesverksamma är ett arbetsgivaransvar. Det ligger i arbetsgivarens intresse att personalen har den kompetens som krävs. Samtidigt är det viktigt att lärosätena tillvaratar möjligheten att erbjuda utbildning enligt bestämmelserna i förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

I propositionen *Yrkeshögskolan* (prop. 2008/09:68) gör regeringen bedömningen att den nya myndigheten för yrkeshögskolan bör ansvara för att samordna och stödja en nationell struktur för validering samt i samverkan med berörda myndigheter främja utbildningsväsendets och branschernas medverkan när strategier, metoder och information inom valideringsområ-

det utvecklas. En särskild utredare har fått i uppdrag (dir. 2008:153) att förbereda bildandet av den nya myndigheten och även att ta närmare ställning till hur uppgiften rörande validering ska hanteras inom myndigheten.

Valideringsdelegationen hade under 2006 och 2007 i uppdrag att i samråd med Högskoleverket och Verket för högskoleservice se över effektiviteten och kvaliteten i nuvarande ansvarsfördelning vad gäller validering av utländska högskoleutbildningar. Målsättningen var att underlätta validering av utländsk utbildning och yrkeserfarenhet. Valideringsdelegationens slutrapport remissbehandlades våren 2008 och bereds i Regeringskansliet.

Högskoleverket har i regleringsbrevet för 2009 fått ett uppdrag om bedömning av utländsk högskoleutbildning. Högskoleverket ska bl.a. bistå andra myndigheter och organisationer med kunskaper vid tillgodoräknande och erkännande av utländsk högre utbildning. Högskoleverket ska vidare bidra till att förbättra metoderna för tillgodoräknande av utländsk högre utbildning i syfte att få mer enhetliga bedömningar vid universitet och högskolor.

I budgetpropositionen för 2009 skriver regeringen att den nuvarande ordningen för erkännande av hälso- och sjukvårdsutbildningar från länder utanför EU/EES inklusive Schweiz medför att det tar lång tid för många yrkesutövare att få behörighet och därigenom tillträde till den svenska arbetsmarknaden. I departementspromemorian *Vägen till svensk legitimation för personer med hälso- och sjukvårdsutbildning från tredje land* (Ds 2007:45) finns förslag om en ordning för erkännande av hälso- och sjukvårdsutbildningar från tredje land. Skrivelsen har remissbehandlats. Regeringens avsikt är att en ny erkännandeordning ska träda i kraft under 2009.

Ett yrkande om att tydliggöra reglerna för uppdragsutbildning behandlades av utskottet i betänkande 2007/08:UbU9. Utskottet framhöll då att Högskoleverket i rapporten *Uppdragsutbildning – en vägledning* (2003:35 R) ger sin syn på hur förordningen om uppdragsutbildning ska tolkas.

I juni 2008 hölls en utfrågning på Utbildningsdepartementet med företrädare från lärosäten och hälso- och sjukvårdssektorn för att diskutera frågan om vad som kan göras för att råda bot på bristen på specialistsjuksköterskor. Under utfrågningen framkom bl.a. att en översyn av styrningen av utbildningarna och deras innehåll bör genomföras. Frågan om en översyn av examensbeskrivningen för specialistsjuksköterskeexamen bereds nu i Regeringskansliet. I budgetpropositionen för 2009 konstaterar regeringen att bristen på specialistsjuksköterskor i Sverige bl.a. beror på ett underskott av praktikplatser. Mot bakgrund av detta menar regeringen att lärosätena även ska kunna använda de möjligheter till praktikplatser som de kommunala vårdgivarna ger.

Övriga utbildningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller övriga utbildningsfrågor.

Jämför reservation 41 (s).

Motioner

Enligt motion 2008/09:Ub272 (s) bör studietiden vid högskolor och universitet anpassas till arbetslivet. Studier bör genomföras under hela året och inte styras av ett tvåterminssystem.

Även i motion 2008/09:Ub370 (s) anförs att ett system med helårsstudier bör införas. Ett utökat studieår skulle bl.a. stärka studenternas sociala och ekonomiska trygghet.

Fri tentamensrätt bör införas enligt motion 2008/09:Ub255 (m). Studenter bör ges rätten att tentera i ett ämne som de anser sig ha tillräckliga kunskaper i utan att först behöva gå en kurs.

Möjligheterna att sälja akademisk utbildning bör ses över enligt motion 2008/09:Ub549 (m). En sådan ordning skulle vara kostnadseffektiv och samtidigt minska söktrycket på universitetens grundkurser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Ett yrkande om treterminssystem avstyrktes i betänkande 2006/07:UbU4. Utskottet konstaterade då att varje lärosäte sedan början av 1990-talet självständigt kan besluta om läsårets indelning i terminer. I 6 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) anges bara att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att dessa får sammanföras till utbildningsprogram. Vidare ansåg utskottet att en modell med ett treterminssystem kan öka genomströmningen av studenter, leda till ett mer effektivt utnyttjande av högskolans resurser samt förbättra studenternas ekonomiska situation.

Utskottet behandlade ett yrkande om fri tentamensrätt i betänkande 2006/07:UbU4. Yrkandet avstyrktes med motiveringen att kurser inom högskolan ofta innehåller andra obligatoriska moment än skriftlig tentamen som studenten måste fullfölja för att examineras.

Högskoleförordningen (1993:100) anger i 1 kap. 10 § att utbildningen vid högskolorna ska vara avgiftsfri för studenterna. Regeringen avser att lämna en proposition om studieavgifter för studenter som är medborgare i länder utanför EES-området och Schweiz. Ett underlag i arbetet är utredningen *Studieavgifter i högskolan* (SOU 2006:7). Utskottet anser inte att det är aktuellt att utöver detta tillåta studieavgifter inom högskolan.

Studentfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller studentfrågor.

Jämför reservation 42 (v).

Motioner

Vänsterpartiet skriver i motion 2008/09:Ub222 yrkande 8 att Högskoleverkets granskningar av lärarutbildningen visat att studie- och yrkesvägledningen inte har fungerat tillfredsställande. Högskoleverket bör därför få ett uppdrag att granska studie- och yrkesvägledningen inom andra utbildningar.

Miljöpartiet skriver i motion 2008/09:A395 yrkande 34 att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga sexuella trakasserier på universitet och högskolor. Undersökningar visar att ca 15 % av kvinnorna som studerar på grundutbildning och 25 % av de kvinnliga doktoranderna har blivit utsatta för sexuella trakasserier.

Enligt motion 2008/09:Ub577 (kd) behövs nationella riktlinjer för studenthälsovården. Sådana riktlinjer skulle underlätta mätning av behov och utnyttjande av vård.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Enligt 6 kap. 3 § högskoleförordningen (1993:100) ska studenter ges tillgång till studievägledning och yrkesorientering. Högskolan ska se till att den som avser att påbörja en utbildning har tillgång till den information om utbildningen som behövs. Universitet och högskolor har i regleringsbrevet för 2009 getts mål som bl.a. inkluderar att förbättra information och vägledning om utbildningsvägar vid lärosätet samt om framtida möjligheter på arbetsmarknaden för olika utbildningar. Återrapportering om arbetet ska ske i samband med årsredovisningen för 2012. Högskoleverket har i en tematisk utvärdering (2007:24 R) studerat och lämnat rekommendationer om bl.a. lärosätenas arbete med studie- och karriärvägledning. Avsikten är att Högskoleverket ska följa upp utvärderingen efter tre år.

Högskoleverket har nyligen i två olika rapporter undersökt förekomsten av sexuella trakasserier på universitet och högskolor. I rapporten Studentspiegeln 2007 framkommer att 3 % av de kvinnliga studenterna och 1,6 % av de manliga studenterna upplevde att de någon gång under studietiden blivit sexuellt trakasserade av antingen andra studenter, lärarpersonal eller administrativ personal. Av rapporten Doktorandspegeln 2008 framgår att 9 % av kvinnorna och 2 % av männen upplevde att de någon gång under studietiden blivit sexuellt trakasserade av andra doktorander eller personal.

Utskottet anser att studenthälsovården fyller en viktig funktion. Enligt 1 kap 11 § högskoleförordningen (1993:100) ska högskolorna ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa. Högskoleverket har i en tematisk utvärdering bl.a. studerat högskolornas studenthälsovård (2007:24 R). Målsättningen var att beskriva och analysera hur högskolorna arbetar samt att identifiera de lärosäten som har de bästa arbetssätten. Bedömargruppen lämnar även rekommendationer om arbetet med studenthälsovård. Uppföljning planeras inom tre år.

Högskolans personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller högskolans personal.

Motioner

Enligt motion 2008/09:Ub285 (m) yrkande 6 bör tidigare gällande regler om professorers anställningsskydd återinföras. Ordningen garanterade professorernas integritet och oberoende.

Enligt yrkande 7, samma motion, bör lektorers rätt att bli befordrade till professorer avskaffas. Däremot bör möjligheten för universitet och högskolor att befordra lektorer till professorer kvarstå. Man skulle då kunna återinföra professorernas särskilda anställningsskydd utan att riskera lärosätenas ekonomi. Befattningsutredningen har inte tagit ställning för en återgång till tidigare ordning på detta sätt, varför ett ställningstagande från riksdagen är påkallat redan nu.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Befattningsutredningens betänkande *Karriär för kvalitet* (SOU 2007:98) bereds i Regeringskansliet. I utredarens uppdrag ingick att utvärdera den s.k. befordringsreformen. Enligt propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* (prop. 2008/09:50) avser regeringen att i en kommande proposition återkomma till utredningens förslag och remissinstansernas synpunkter. Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens beredning.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Högskolepolitikens inriktning, punkt 2 (s)**

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub591 yrkande 5 och 2008/09:Ub594 yrkandena 1, 2 och 12 samt avslår motionerna 2008/09:Ub246 och 2008/09:Ub285 yrkande 5.

Ställningstagande

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. De människor och nationer som är bäst förberedda att möta globaliseringen kommer att kunna hävda sig väl i framtiden. Tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå i hela befolkningen. Kunskapssegregation innebär att samhället inte tar vara på alla de människor och de kunskaper som finns i samhället. Ojämligheter i tillgången till utbildning betyder också ojämlikheter i makt över det egna livet och i samhället. Utbildningspolitiken är därför central för socialdemokratins fördelningspolitik i kunskapsamhället. Vår ambition står fast att hälften av ungdomarna ska ha påbörjat en högskoleutbildning när de är 25 år.

Kvaliteten måste höjas i högskolan, särskilt inom de ämnesområden som i dag har liten andel lärarledd tid. Antalet studenter per lärare har ökat, och det är inte ovanligt med endast 4 timmar lärarledd tid per vecka. På många utbildningar behöver studenterna därför fler föreläsningar och seminarier och mer handledning. Särskilt inom områdena samhällsvetenskap och humaniora är resursbristen framträdande.

Utvärderingar visar att utbildningars kvalitet kan höjas genom en tydligare profilering av utbildningsutbudet, ökad samverkan mellan och inom lärosäten samt koncentration av vissa utbildningar. Socialdemokraterna anser att det är viktigt att denna utveckling fortsätter men avvisar alla planer på att med politiska beslut tvinga högskolor att slå ihop eller att förespråka samverkan eller samgående enbart på geografiska grunder.

Universitet och högskolor är en del av samhället och har en viktig samhällsuppgift. Staten måste kunna garantera fri forskning och undervisning med hög kvalitet oberoende av externa intressen och finansierare. Därför finansierar staten universiteten och högskolorna med ca 45 miljarder kronor per år. Den närmare inriktningen och uppläggningsen av verksamheten beslutar lärosätena i stort sett själva om. Mot denna bakgrund är det rimligt att allmänheten representeras och har insyn i arbetet. Högskolor och universitetet bör därför ha styrelser där ledamöterna har en bred förankring i det omgivande samhället.

2. Högskolans internationalisering, punkt 3 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub594 yrkande 14.

Ställningstagande

Socialdemokraterna ser ett behov av att öka den högre utbildningens internationalisering. Syftet är att främja rörlighet och anställningsbarhet och att förbättra Europas konkurrenskraft. Detta får dock inte innebära att utbildningar likriktas eller att kvaliteten riskeras. Socialdemokrater ser allvarligt på att antalet svenska studenter som väljer att studera i andra länder har minskat.

Samverkan mellan lärosäten bör främjas över nationsgränserna. Därför bör det bli möjligt att utfärda gemensamma examina mellan såväl olika svenska lärosäten som svenska och utländska lärosäten. Det ska också vara möjligt att rekrytera utländska medborgare till svenska högskolestyrelser. Därför vill vi avskaffa bestämmelsen om att utländska medborgare inte får ta plats i myndighetsstyrelser.

3. Systemet för resurstilldelning, punkt 4 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub594 yrkandena 3 och 11 samt avslår motionerna 2008/09:Ub508 och 2008/09:Ub573.

Ställningstagande

Det behövs ett förändrat resurstilldelningssystem som förstärker kvaliteten i den högre utbildningen. Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte därför en utredning med uppdrag att se över hur det nuvarande systemet för den grundläggande högskoleutbildningen fungerar. Socialdemokraterna är principiellt öppna för att delar av anslagen till grundutbildning fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Det främjar utveckling och kan även ge en bättre information till studenterna om var kvaliteten är särskilt god.

För att en kvalitetsbaserad resursfördelning ska fungera väl måste kriterierna dels tas fram i nära dialog med landets lärosäten, dels vara ämnesanpassade så att inte samma kriterier gäller för alla utbildningar. Det nya systemet måste också innebära att det kan bedrivas högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.

Det är viktigt av både rättvise- och kvalitetsskäl att kvinnor kan påverka högskolans verksamhet i samma mån som män. Socialdemokraterna vill därför pröva möjligheten att inom ramen för det nya resurstilldelningssystemet premiera högskolor som arbetar aktivt med utbildningskvalitet genom jämställdhet och mångfald.

4. Högskolans samverkansuppgift, punkt 5 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:N377 yrkande 16 och avslår motionerna 2008/09:Ub371 yrkandena 1 och 2 samt 2008/09:N279 yrkande 6.

Ställningstagande

En av högskolans uppgifter är att främja utbytet av idéer med övriga samhället. Att öka kontaktytor och utbyte mellan företag och lärosäten är viktigt för landets framgång. I Sverige är det dock ovanligt att småföretag och universitet och högskolor jobbar tillsammans. Denna samverkan borde därför öka. I dag finns det verksamhet som bygger på att företag kan hyra en student för ett visst uppdrag eller en tidsperiod. En spridning av sådan verksamhet skulle vara bra för småföretagens möjlighet att hitta ett meningsfullt utbyte med universitet och högskolor.

5. Jämställdhet inom högskolan, punkt 6 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A395 yrkande 29.

Ställningstagande

Högskoleverket bör få i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer. Sådana indikatorer kan underlätta uppföljning och jämförelser av lärosätenas arbete med jämställdhetsfrågor. Dessutom bör Högskoleverkets tillsyn av lärosätena inkludera granskningar av olika aspekter på jämställdhet.

6. Förstärkningar av lärarutbildningen m.m., punkt 7 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub589 yrkande 8 och 2008/09:Ub598 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Sverige ska ha världens bästa lärare. Det är det överlägset främsta målet om skolan ska lyckas med sitt viktigaste uppdrag: att ge alla elever gedigna kunskaper som grund för ett livslångt lärande. Det behövs lärare som kan fånga lusten till lärande och utmana alla barn och elever att vilja utvecklas maximalt efter sin förmåga. Inte minst är det avgörande för de barn och elever som inte har studietradition med sig hemifrån.

Lärare påverkar och formar barn och elever under många år. Därför måste samhället dels ställa höga krav på lärarna, dels ge dem goda förutsättningar att fungera väl i sin yrkesroll. Socialdemokraterna tror att lämplighet för yrket, en god grundutbildning, bra anställningsvillkor samt en väl fungerande kompetensutveckling är viktiga ingredienser för att nå målet att Sverige ska ha världens bästa lärare. Läraryrket måste bli ett förstahandsval för fler studenter. Gemensamt för våra förslag är att de syftar till att göra läraryrket mer attraktivt:

- Lärarstudenter ska få en mycket god utbildning. Därför bör andelen disputerade lärare öka på lärosäten med lärarutbildning.
- Läraryrkets status ska öka. Därför vill vi pröva möjligheten att införa allmäntjänstgöring och lärarauktorisering.
- Läraren ska ha tid för sina elever. Därför bör klasstorlekarna minska.
- Läraryrket ska vara så meriterande och ge sådan kompetensutveckling att det är möjligt att utvecklas och få nya uppgifter inom skolan eller byta bransch.
- Det ska vara möjligt att kombinera undervisning med forskning.
- Lärarna ska kunna fokusera på undervisning. Därför ska det finnas gott om annan skolpersonal som arbetar med utveckling, rådgivning och särskilda problem.
- Lärare ska ha kompetenta chefer. Därför vill vi utveckla skolledarrollen.

7. Arktis universitet, punkt 8 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub260.

Ställningstagande

Den arktiska parlamentariska konferensen har uttryckt en önskan om ett fördjupat samarbete inom Arktis universitet. Möjligheten att få nya intryck och kontakter med andra länder och regioner är en viktig del av utvecklingen av regionen. Ett sätt att vidareutveckla detta samarbete är att Arktis universitet uppmuntras att främja praktisk kompetens inom olika områden för att hantera de utmaningar regionen ställs inför. Det är även viktigt att fortsätta att stödja utbytesprogram för unga människor inom den arktiska regionen.

8. Antalet platser på läkarutbildningen, punkt 9 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub300 och 2008/09:Ub318 samt avslår motion 2008/09:Ub513.

Ställningstagande

Sedan flera år tillbaka finns ett underskott av läkare i Sverige. Nya prognoser, bl.a. en rapport från Högskoleverket (2008:2), visar inga förbättringar av situationen. På grund av bristen på utbildningsplatser i Sverige väljer många studenter att förlägga sin utbildning utomlands, bl.a. i Danmark och Polen. Regeringen bör därför se över möjligheterna att skapa fler utbildningsplatser för blivande läkare.

9. Tolkutbildning, punkt 10 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So212 yrkande 2 och avslår motionerna 2008/09:Ub280 och 2008/09:Ub433.

Ställningstagande

Tolkutredningen lämnade sitt betänkande redan 2005, men frågan om auktorisation av tolkar har ännu inte fått en lösning. Den reformerade utbildningen som utredningen föreslog syftade till att höja tolkningens kvalitet och yrkets status. Det är nu dags för regeringen att bestämma hur man ska behandla utredningens förslag och genomföra de reformer som krävs för att det ska finnas en säker tillgång till auktoriserade tolkar framöver.

10. Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed, punkt 11 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub323.

Ställningstagande

Trafikflyghögskolan i Ljungbyhed (TFHS) är den enda europeiska utbildningsinstans på universitetsnivå som bedriver både praktisk och teoretisk flygutbildning. I propositionen *Yrkeshögskolan* (prop. 2008/09:68) gör regeringen bedömningen att den offentligt finansierade grundläggande pilotutbildningen, utom den militära flygförarutbildningen, bör bedrivas inom yrkeshögskolan. Detta vore förödande för en väl fungerande verksamhet som TFHS som i dag lämnar betydelsefulla bidrag till högt kvalificerad utbildning och tillämpad forskning, både till flygsektorn och till andra branscher. Genom att TFHS i Ljungbyhed förblir knutet till ett universitet finns en unik möjlighet för Sverige att bli en ledande nation när det gäller utbildning och forskning i fråga om både flygsäkerhet och flygets miljöpåverkan.

11. Förstärkningar av universitet och högskolor i Västsverige, punkt 12 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2008/09:Ub580.

Ställningstagande

Vi är givetvis positiva till att Västsverige har fått fler högskoleplatser, men att omfördela högskoleplatser från andra län är en mycket kortsiktig åtgärd. När nu även de län som fått färre högskoleplatser drabbas hårt av jobbkrisen visar den sig vara direkt felaktig. I stället krävs permanenta satsningar på utbildning i Västsverige. Det handlar om fler utbildningsplatser inom arbetsmarknadsutbildningen, inom den kvalificerade yrkesutbildningen och inom högskolan. Vi menar att regeringen ska anslå ökade medel till utbildning och forskning i Västsverige.

12. Professur i migrationsrätt, punkt 13 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 45.

Ställningstagande

Ett viktigt bidrag för att stärka utlänningsrättens ställning skulle vara att inrätta en professur i migrationsrätt. En professur skulle vara ett stöd för genomförande av högkvalitativ utbildning inom migrationsrätten, bl.a. genom den satsning på forskning inom området som härigenom skulle främjas. Regeringen bör därför inrätta en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet.

13. Högskoleutbildning i minoritetsspråk, punkt 14 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A402 yrkande 46.

Ställningstagande

På samma sätt som vissa högskolor fått särskilda uppdrag att erbjuda kurser i de nationella minoritetsspråken bör regeringen säkerställa att de tio största minoritetsspråken går att läsa på svensk högskola. Dessa språk är i högsta grad en del av vårt nutida svenska samhälle. Det är angeläget att de går att tillgodogöra sig på högskolenivå, både för människor i och utanför minoritetsgrupperna.

14. Högskoleutbildningars arbetslivsrelevans, punkt 17 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub594 yrkande 7 och avslår motionerna 2008/09:Ub345 och 2008/09:Ub371 yrkande 4.

Ställningstagande

Arbetslivsanknuten utbildning ger studenter en förankring i verkligheten utanför högskolan. Den medför också att fler studenter får kunskap om vad de utbildar sig till och möjliggör välavvägda studieval. Arbetslivsanknytning ger förståelse för sammanhang och studiemotivation samt utjämnar skillnaderna i kontakter på arbetsmarknaden.

Högskolor och universitet bör därför få ett tydligt uppdrag att förbereda studenterna inför arbetslivet. Samverkan med arbetslivet kan öka den verksamhetsförlagda utbildningen, t.ex. i form av praktik. Särskilt viktigt är detta för studenter som saknar kontakter och nätverk. Samtliga universitet och högskolor bör dessutom få i uppdrag att systematiskt följa upp tidigare studenter för att ytterligare höja kvaliteten i utbildningen. Systematiska uppföljningar är ett viktigt verktyg för att utveckla utbildningarna.

15. Kunskaper om jämställdhet i högskoleutbildningar, punkt 18 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub276 och avslår motionerna 2008/09:Ub299, 2008/09:Ub322, 2008/09:Ub369 yrkande 2, 2008/09:Ub398, 2008/09:Ub438 och 2008/09:A395 yrkande 30.

Ställningstagande

Fortfarande genomsyras det svenska samhället av manliga normer. Det är därför angeläget att jämställdhetsfrågan genomsyrar alla högskoleutbildningar. Därigenom kommer genusperspektivet att bli ett naturligt förhållningssätt för de som utbildas. Detta förhållningssätt kommer sedan att finnas med i arbetslivet och i det livslånga lärandet.

16. Kunskaper om jämställdhet i högskoleutbildningar, punkt 18 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A395 yrkande 30 och avslår motionerna 2008/09:Ub276, 2008/09:Ub299, 2008/09:Ub322, 2008/09:Ub369 yrkande 2, 2008/09:Ub398 och 2008/09:Ub438.

Ställningstagande

För ett samhälle som arbetar mot mäns våld mot kvinnor på alla nivåer krävs det omfattande förändringar av högskolans utbildningar. Utredningen *Slag i luften* (SOU 2004:121) konstaterar att utbildningar som tar upp frågan om mäns våld mot kvinnor nödvändigtvis inte gör detta på ett grundligt sätt eller i någon större omfattning. Högskoleverket föreslog 2004 att krav på kunskap om mäns våld mot kvinnor bör ingå i examensordningen för utbildningar som leder till arbete som barnmorska, läkare, lärare, psykolog, psykoterapeut, sjuksköterska, socionom, tandläkare, röntgensjuksköterska, sjukgymnast, specialistsjuksköterska, specialpedagog samt inom social omsorgsutbildning. Mot bakgrund av ovanstående anser Miljöpartiet att genuskunskap respektive genuspedagogik bör ingå i examensordningen för relevanta utbildningar.

17. Kunskaper om sex och samlevnad i lärarutbildningen, punkt 19 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2008/09:Ub248, 2008/09:Ub337 yrkande 2 och 2008/09:Ub467 yrkande 1 och avslår motionerna 2008/09:So286 yrkande 3, 2008/09:So552 yrkande 3, 2008/09:Ub239, 2008/09:Ub546 yrkande 1 och 2008/09:Ub547.

Ställningstagande

Trots att sexualundervisning är obligatoriskt i grundskolan är inte utbildning i hur man undervisar i sex och samlevnad en obligatorisk del i lärarutbildningen. Regeringen bör därför i den kommande propositionen om en ny lärarutbildning redovisa hur kunskaper i sex och samlevnad ska integreras i utbildningen.

18. Kunskaper om sex och samlevnad i lärarutbildningen, punkt 19 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So286 yrkande 3 och avslår motionerna 2008/09:So552 yrkande 3, 2008/09:Ub239, 2008/09:Ub248, 2008/09:Ub337 yrkande 2, 2008/09:Ub467 yrkande 1, 2008/09:Ub546 yrkande 1 och 2008/09:Ub547.

Ställningstagande

I det förebyggande arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa är det viktigt med en bra sex- och samlevnadsundervisning i skolan. Många skolor har dock brister i undervisningen i detta ämne och många lärare saknar relevant kompetens. Det är därför angeläget att sex- och samlevnadsundervisning ingår i lärarutbildningen och att redan utbildade lärare ges möjlighet till fortbildning.

19. Övriga förslag om lärarutbildningens innehåll, punkt 20 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub598 yrkandena 5 och 9 samt avslår motionerna 2008/09:So508 yrkande 2, 2008/09:Ub394 och 2008/09:Ub574.

Ställningstagande

Alla lärare behöver goda och djupa ämneskunskaper samt god förmåga att kommunicera och leda. Det hjälper inte om en lärare besitter det största ämnesdjup om inte läraren samtidigt har förmågan att möta barnet eller eleven på rätt nivå. Det är i det närvarande och personliga mötet som förutsättningar för lärande blir möjligt. Därför måste det goda ledarskapet prägla det pedagogiska och didaktiska förhållningssättet. Lärarna måste ges förutsättningar att utöva ett verkligt ledarskap i klassrummet eller i

gruppen. Socialdemokraterna vill därför att ledarskap och lärarens kommunikativa förmåga ska utgöra ett större inslag både i lärarutbildningen och i den kontinuerliga kompetensutvecklingen.

Nya lärare behöver bättre stöd i början av sin yrkeskarriär och rimligare förutsättningar att kunna ta det stora ansvar som det innebär att vara lärare. Vi vill därför pröva möjligheten att införa en allmäntjänstgöring för lärare motsvarande vad som i dag gäller för läkare. Först efter godkänd allmäntjänstgöring ska läraren fullt ut ha befogenheter att utföra alla läraruppgifter, exempelvis betygssättning och utvecklingssamtal.

20. Kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner i vissa högskoleutbildningar, punkt 21 (s, mp)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Roland Bäckman (s) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2008/09:Ub413 yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna 2008/09:Ub464 yrkande 7 och 2008/09:A355 yrkande 23.

Ställningstagande

Kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation måste öka. Vi menar att regeringen bör se över examensordningen för relevanta utbildningar så att utexaminerade akademiker kan bemöta och arbeta med alla människor oavsett sexuell läggning, beakta olika villkor utifrån sexuell läggning och ha ett mindre heteronormativt förhållningssätt i sin professionella yrkesutövning.

21. Kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner i vissa högskoleutbildningar, punkt 21 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A355 yrkande 23 och avslår motionerna 2008/09:Ub413 yrkandena 3 och 4 samt 2008/09:Ub464 yrkande 7.

Ställningstagande

Den nya diskrimineringslagen förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck inom utbildningsverksamhet. Begreppet utbildningsverksamhet omfattar bl.a. högskoleutbildning. För att den nya lagen ska fungera i praktiken bör frågor som rör homosexuella, bisexuella och transpersoners (HBT) livsvillkor integreras i all grundutbildning som bedrivs vid högskolor och universitet. Detta gäller i synnerhet vissa utbildningar inom humaniora, samhällsvetenskap och medicin. Regeringen bör därför ge Högskoleverket i uppdrag att ta fram förslag till nödvändiga ändringar i examensordningen.

22. Kunskaper om tillgänglighet i arkitektutbildningen, punkt 22 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So554 yrkande 5.

Ställningstagande

Många som arbetar med att utforma bostäder och stadsmiljö har bristande kunskaper om tillgänglighet. Frågor om tillgänglighet bör därför ingå som en del av arkitektutbildningen.

23. Kunskaper om arbetsmiljö i vissa utbildningar, punkt 23 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A316 yrkande 2 och avslår motion 2008/09:A403 yrkande 4.

Ställningstagande

Utbildning i arbetsmiljökunskap är viktigt för bl.a. ingenjörer, konstruktörer och ekonomer. I Högskoleverkets utvärdering (2003:20 R) framkommer att det finns stora brister när det gäller dessa kunskaper och

färdigheter. Därför bör en handlingsplan tas fram i syfte att rusta upp arbetsmiljökunskapen i utbildningsprogram som har stor betydelse för arbetsmiljön.

24. Grundläggande behörighet, punkt 25 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub222 yrkandena 1–3 och avslår motion 2008/09:Ub372 yrkande 4.

Ställningstagande

Riksdagen har beslutat om nya regler för grundläggande behörighet fr.o.m. antagningen till höstterminen 2010 (prop. 2006/07:107, bet. 2006/07:UbU17, rskr. 2006/07:102). Vänsterpartiet menar dock att det behövs bättre analyser av vilka orsakssamband som råder mellan förkunskapskrav, förmåga att tillgodogöra sig högre studier, studenternas bakgrund, högskolans undervisning m.m. En utredning bör tillsättas med uppgift att besvara dessa frågor. Under tiden bör regelverket för grundläggande behörighet återgå till vad som gällt tidigare.

En behörighetsgrund som har avskaffats är samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning. Detta försvårar för dem som har studerat inom vuxenutbildningen att söka sig till högskolan. Vänsterpartiet anser inte att ett slutbetyg säger mer om vilka möjligheter studerande har att tillgodogöra sig högskoleutbildning än vad ett samlat betygsdokument gör. Samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning bör därför åter vara ett behörighetsgivande dokument.

25. Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet, punkt 26 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub372 yrkande 3 och 2008/09:Ub594 yrkande 9 och avslår motion 2008/09:Ub222 yrkande 4.

Ställningstagande

En av de bästa metoderna för att uppnå breddad rekrytering till högskolan har varit den s.k. 25:4-regeln. Den innebar att man fick högskolebehörighet om man var minst 25 år och hade 4 års arbetslivserfarenhet. Regeringspartierna har dock valt att avskaffa denna regel och därmed försvårat ett livslångt lärande för många grupper i samhället.

26. Grundläggande behörighet på grund av ålder och arbetslivserfarenhet, punkt 26 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub222 yrkande 4 och avslår motionerna 2008/09:Ub372 yrkande 3 och 2008/09:Ub594 yrkande 9.

Ställningstagande

Redan vid antagningen till höstterminen 2008 upphörde den s.k. 25:4-regeln. Regeln var viktig för att öka mångfalden på högskola och universitet. Genom att ta bort den har regeringen byggt fler hinder som förstärker den sociala och etniska snedrekryteringen.

25:4-regeln är nu ersatt med bedömning av reell kompetens, vilket är både komplicerat och riskfyllt. Dels är metoderna för sådana bedömningar väldigt olika på olika lärosäten, dels är de svåra att förstå för de sökande. Regeringen har inte heller vidtagit några åtgärder för att kvalitetssäkra de olika högskolornas bedömningar av reell kompetens för att göra dem mer likvärdiga och rättvisa. Med hänvisning till ovanstående anser Vänsterpartiet att den s.k. 25:4-regeln ska återinföras.

27. Urval till högskoleutbildning, punkt 27 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub222 yrkandena 5 och 6 samt avslår motion 2008/09:Ub372 yrkande 2.

Ställningstagande

Urvalsgruppen för sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, den s.k. HA-gruppen, avskaffades inför antagningen höstterminen 2008. Detta kan komma att missgynna grupper som av tradition sällan söker sig till högskolan. Vänsterpartiet anser att denna urvalsgrupp ska återinföras.

Vänsterpartiet ser positivt på att det alternativa urvalet har utökats till en tredjedel av platserna på en utbildning. Möjligen kan detta motverka den ökade snedrekrytering som blir följden av regeringens övriga politik. En förutsättning är då att denna kvotgrupp kommer till användning, vilket i dag är ganska sällsynt. Vid en del lärosäten förekommer inget alternativt urval alls, och vid andra gäller det bara enstaka utbildningar och kurser. Det är tydligt att det finns stora kunskapsluckor bl.a. om vilka urvalsgrunder som är tillåtna och vilka urvalsmetoder som är effektiva för att bredda rekryteringen. Vänsterpartiet anser att det finns ett behov av att sammanställa och sprida de kunskaper och erfarenheter som finns och av att utveckla fler urvalsmetoder för att det alternativa urvalet ska användas i större utsträckning. Regeringen bör därför ge Högskoleverket i uppdrag att genomföra detta arbete och då särskilt uppmärksamma metoder som är effektiva för att bredda rekryteringen.

28. Meritkurser vid urval, punkt 28 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub222 yrkande 7 och avslår motion 2008/09:A402 yrkande 15.

Ställningstagande

Kurser i vissa ämnen i gymnasieskolan ska inte kunna ge extra meritpoäng vid urval till utbildningar i högskolan. Sambandet mellan kunskaper i språk och utbildning vid högskolan är dessutom dåligt klarlagt. För Vänsterpartiet är det en självklar princip att kunskaper som inte har något samband med den valda utbildningen inte ska premieras extra vid urvalet.

Den allvarligaste invändningen handlar dock om att alla elever inte får samma möjligheter att konkurrera om platserna på vissa utbildningar i högskolan. Alla gymnasieskolor har inte förutsättningar att anordna samtliga meritkurser. Det kan t.ex. bero på att det saknas lärare i språk eller att för få elever har valt att läsa ett visst språk. Inom många yrkesförberedande program finns inte heller utrymme att läsa alla meritkurser.

29. Meritkurser vid urval, punkt 28 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A402 yrkande 15 och avslår motion 2008/09:Ub222 yrkande 7.

Ställningstagande

Alla språk som läses enligt kursplanen för moderna språk är i dag meriterande vid antagning till högskolan. Modersmålsundervisningen har dock en egen kursplan och räknas inte som ett meriterande ämne. Miljöpartiet vill att det meritvärde språkstudier ger vid antagning till högskolan ska gälla även studier i modersmålet.

30. Övergång mellan yrkeshögskola och högskola, punkt 29 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub594 yrkande 13.

Ställningstagande

Även om akademisk utbildning och yrkesutbildning har olika struktur och innehåll är det mycket viktigt att inte förhindra övergångar mellan utbildningsformerna. Studenterna och deras fortsatta utvecklingsmöjligheter måste stå i fokus. Studenter från yrkesutbildning måste kunna gå vidare till högskola samtidigt som högskolestudenter kan ha nytta av att komplettera sin akademiska utbildning med kurser inom yrkesutbildningen. Bland annat utbildningarnas poängsystem och struktur måste ta hänsyn till detta.

31. Övergång mellan folkhögskola och högskola, punkt 30 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub330.

Ställningstagande

När man 2010 går över till att ha fyra urvalsgrupper i stället för två får platsfördelningen oväntade konsekvenser för studerande från folkhögskolor. De som konkurrenskompletterat kommer att få platser i två grupper, vilket minskar möjligheterna för sökande i de två små urvalsgrupperna, bl.a. sökande från folkhögskola. Högskoleverket har uppmärksammat regeringen på dessa konsekvenser men inte fått gehör. Denna skevhet med det nya urvalssystemet bör ses över och rättas till. Det kan inte accepteras att de nya urvalsreglerna riskerar att utestänga vissa människor från att läsa vidare på högskolan.

32. Antagningsregler för lärarutbildningen, punkt 31 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub598 yrkande 4 och avslår motion 2008/09:Ub526 yrkande 3.

Ställningstagande

Det måste finnas olika vägar in till läraryrket. Fokus bör ligga på lämplighet och fallenhet för lärarrollen. Socialdemokraterna vill därför pröva nya antagningsregler för lärarutbildningen. Intervjuer, tester och praktik med bedömare kan vara komplement till en ren betygsintagning. För de som inte valt läraryrket från början ska det finnas möjlighet att komplettera utbildning och yrkeserfarenhet och bli lärare. Antagningen ska på sikt utformas på samma sätt som för den reguljära lärarutbildningen med speciella tester.

33. Antagningsregler för lärarutbildningen, punkt 31 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub526 yrkande 3 och avslår motion 2008/09:Ub598 yrkande 4.

Ställningstagande

Flerspråkighet bör premieras vid antagning till lärarutbildningen. En högskola får enligt högskoleförordningen bestämma urvalsgrunder för upp till en tredjedel av platserna på en utbildning. Till exempel ska kunskaper som är särskilt värdefulla för den sökta utbildningen och andra för utbildningen sakliga omständigheter kunna ligga till grund för urval. Kunskaper i språk som är vanliga modersmål bland elever i Sverige bör rimligen falla inom denna kategori.

34. Antagningsregler för vårdlärarutbildningen, punkt 32 (v)

av Aminéh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub568.

Ställningstagande

Behörighetskraven för yrkeslärare inom vård och omsorg får inte sänkas. Den kunskap som krävs för att ge eleverna en kvalificerad utbildning måste vila på en akademisk grund. Behörighetskraven på dessa lärare bör även i fortsättningen vara minst 120 högskolepoäng inom ämnesområdena vård, hälsa och omsorg. Utbildningen ska leda fram till en tydlig lärarexamen med möjlighet att läsa vidare till magisterexamen.

35. Rekrytering till högskolestudier, punkt 34 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Fi270 yrkande 67, 2008/09:Ub594 yrkandena 6 och 10, 2008/09:Ub595 yrkande 8 och 2008/09:Ub601 yrkande 7 och avslår motion 2008/09:Ub372 yrkande 1.

Ställningstagande

Socialdemokraterna menar att högskolan ska vara öppen för alla oavsett social bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder. Dagens snedrekrytering innebär att personer med goda förutsättningar att klara av högskolestudier inte läser vidare. Samhället utnyttjar därigenom inte sina begåvningsresurser samtidigt som efterfrågan på arbetskraft med högre utbildning ökar.

En breddad rekrytering, ökad mångfald och mer blandade studentgrupper ökar utbildningens kvalitet. I en grupp där studenterna har skiftande bakgrund berikas utbildningen av att olika erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra. Men nya grupper på högskolan ställer också nya krav på stöd och pedagogisk utbildning. Tyvärr har den borgerliga regeringen inga ambitioner på detta område utan anser att allt det samordnande arbetet med breddad rekrytering och pedagogiskt utvecklingsarbete ska läggas ned.

Den mångfald som finns i samhället måste avspeglas i högskolan när det gäller studenter, lärare och forskare. Socialdemokraterna vill att kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering ska ersättas eller kompletteras med ett mångfaldsmål som också fokuserar på breddat deltagande och fullföljande av studierna.

Samarbete mellan högskolor och gymnasieskolor kan underlätta för fler att läsa vidare. För att bredda rekryteringen till högskolan bör varje högskola få i uppdrag att samarbeta med gymnasieskolorna i länet.

36. Rekrytering till lärarutbildningen, punkt 35 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub526 yrkande 30.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att det är viktigt att personalen i skolan och förskolan består av både män och kvinnor. Det är ett stort problem att så få män söker sig till framför allt förskoleverksamhet. Därför bör Skolverket få i uppdrag att undersöka möjligheterna att förbättra denna situation.

37. Ledarskapsprogram för chefer i skola, vård och omsorg, punkt 36 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Fi291 yrkande 8.

Ställningstagande

Det behövs professionella ledare och chefer inom vård, skola och omsorg. Vi anser därför att det bör utvecklas särskilda ledarskapsprogram på högskolenivå för chefer inom välfärdens verksamheter.

38. Vidareutbildning för lärare, punkt 37 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub467 yrkande 2, 2008/09:Ub595 yrkande 4, 2008/09:Ub598 yrkande 2 och 2008/09:Ub599 yrkande 6 och avslår motionerna 2008/09:Ub337 yrkande 3 och 2008/09:Ub575.

Ställningstagande

Kompetensutveckling av lärare är vid sidan av högskolans lärarutbildning ett mycket viktigt instrument för att nå en nationellt likvärdig skola. Det måste finnas ett stort utrymme för fortbildning och vidareutbildning så att alla lärare får möjlighet till nya impulser. Lärare och skolledare måste få tillgång till det senaste inom forskning och utveckling och samtidigt själva bidra med sina erfarenheter till andra. Lärare måste få möjlighet att utvecklas och specialisera sig i yrket. Barnskötare bör även fortsättningsvis erbjudas möjlighet att vidareutbilda sig till förskolelärare.

Särskilda satsningar bör göras för att stärka och förnya matematikundervisningen. Alla lärare som undervisar i matematik i grundskolan och gymnasieskolan, ca 20 000 personer, bör få ta del av en särskild kompetens- och utvecklingsåtgärning. Även personalen i förskolan ska omfattas. Distanskurser ska erbjudas med kompetensutveckling för alla lärargrupper. Under tiden som lärare får ta del av denna kompetensutveckling bör kommunerna ge stöd i form av kompletterande personal. De s.k. matematikverkstäderna bör utvecklas parallellt med att lärare bereds möjlighet till vidareutbildning.

En viktig del av kvalitetsarbetet med den yrkesinriktade gymnasiala utbildningen är att säkra lärartillgången. De senaste årens examination av yrkeslärare har dock varit låg samtidigt som alltfler av de yrkesverksamma lärarna närmar sig pensionsåldern. Av olika skäl har det varit svårt att rekrytera blivande yrkeslärare inom vissa gymnasieprogram till de ordinarie lärarutbildningarna. Däremot har den särskilda lärarutbildningen (SÄL) med lärartjänstgöring på halvtid och studier på halvtid visat sig vara attraktiv för denna lärarkategori. Den tidigare socialdemokratiska regeringen genomförde sådana särskilda satsningar på lärarutbildning för yrkeslärare åren 2002–2006. Socialdemokraterna anser dessutom att yrkeslärarna ska omfattas av den stora satsningen på kompetensutveckling för lärare som genomförs.

Sex- och samlevnadsundervisningen har varit obligatorisk i den svenska skolan under lång tid, men fortfarande ingår inte kunskapsområdet som obligatorium i de pedagogiska utbildningarna. Sexualitet och samlevnad kan vara känsligt att undervisa om, och många lärare tycker att området är svårt. Eftersom det finns lärare som inte har någon tidigare kunskap om sexualundervisning måste kompetensutveckling erbjudas.

39. Validering, punkt 39 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub405 och avslår motionerna 2008/09:Ub213, 2008/09:Ub223 yrkandena 1–3, 2008/09:Ub421 och 2008/09:Ub518.

Ställningstagande

Valideringsdelegationen tillsattes den 1 januari 2004 och hade ett tidsbegränsat uppdrag t.o.m. 2007. Delegationen skulle främja utvecklingen av legitimitet, kvalitet och metoder för validering. Det arbete som Valideringsdelegationen bedrev var oerhört värdefullt både för samhället och för den enskilda personen. Regeringen bör därför se över möjligheterna att fortsätta detta valideringsarbete.

40. Validering, punkt 39 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub223 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2008/09:Ub213, 2008/09:Ub405, 2008/09:Ub421 och 2008/09:Ub518.

Ställningstagande

Valideringsdelegationen upphörde den 31 december 2007. Myndigheten för skolutveckling fick därefter i uppdrag att tills vidare ansvara för allmän bevakning av frågor rörande validering. Myndigheten för skolutveckling lades dock ned den 1 oktober 2008. Vänsterpartiet menar att regeringen snarast bör utse en lämplig myndighet som kan överta Valideringsdelegationens tidigare ansvar.

Vid bedömning och erkännande av utbildning är det oerhört viktigt vilken information som lämnas till den som ansökt om validering. Högskoleverket lämnar utlåtanden över utbildningar för yrkesverksamhet inom icke reglerade yrken. Till utlåtandet bifogas alltid ett följbrev som innehåller förklaringar till utlåtandet, allmän information om kompletteringsmöjligheter och hänvisning till yrkesvägledare för ytterligare information. Vänsterpartiet anser att den information som ges i följbrevet måste bli bättre och tydligare. I de fall en utländsk utbildning inte anses motsvara en svensk utbildning ska tydlig information ges om komplettering samt hur och var detta kan göras. Den sökande ska då också erbjudas studievägledning.

Även organisationen för validering av utländska högskoleutbildningar behöver ses över. Med ett utökat krav på studievägledning är det naturligt att valideringen görs av universitet och högskolor. Redan nu gör lärosätena

bedömningar av tillgodoräknande av studier utomlands för studenter. Ansvaret för validering bör dessutom delas upp mellan lärosätena så att det universitet eller den högskola som anses ha bäst förutsättningar att validera utbildningar inom ett visst område får ett riktat uppdrag. En utredning bör därför tillsättas som ser över och lämnar förslag till hur organisationen för validering av utländska högskoleutbildningar ska förändras.

41. Övriga utbildningsfrågor, punkt 40 (s)

av Mikael Damberg (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub272 och 2008/09:Ub370 samt avslår motionerna 2008/09:Ub255 och 2008/09:Ub549.

Ställningstagande

Det är hög tid att pröva att anpassa studentlivet till arbetslivet och införa studier under hela året. Det faktum att studenter bara studerar 40 veckor om året innebär en rad problem både för studenterna och för samhället. För de enskilda studenterna innebär det en ekonomiskt osäker situation under sommaren. Att sommaren är fri från studier innebär också att utbildningen tar längre tid än vad som är nödvändigt. Samhället får betala för dyra lokaler som står outnyttjade en stor del av året. Ett första steg kan vara att uppmana lärosätena att utveckla sina sommarkurser till kurser som studenterna kan tillgodogöra sig i sin ordinarie utbildning.

42. Studentfrågor, punkt 41 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub222 yrkande 8 och avslår motionerna 2008/09:Ub577 och 2008/09:A395 yrkande 34.

Ställningstagande

I Högskoleverkets granskningar av lärarutbildningen framkommer att vägledningen till studenterna inom lärarutbildningen inte har fungerat tillfredsställande. Detta väcker frågor om hur studie- och yrkesvägledningen fungerar inom andra utbildningar. Högskoleverket bör därför få ett särskilt uppdrag att kartlägga och granska studie- och yrkesvägledningen vid universitet och högskolor samt lämna förslag till förbättringar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2008/09:RRS11 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Högre kvalitet i högre utbildning?.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s):

67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högskolan (avsnitt 3.1).

2008/09:Fi291 av Mona Sahlin m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ledarskapsprogram för chefer i skolan, vården och omsorgen.

2008/09:Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v):

45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet.

2008/09:So212 av Elina Linna m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de förslag om kvalitetssäkring av tolktjänster som presenterades i tolkutredningen snarast ska genomföras.

2008/09:So286 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att berörda lärare bör ges möjlighet till fortbildning i ämnet sex- och samlevnadsundervisning samt att det bör ingå i lärarutbildningen.

2008/09:So508 av Irene Oskarsson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lärarutbildningen ska innefatta kurser i bemötande av elever med NPF.

2008/09:So516 av Agneta Lundberg m.fl. (s, v, mp, kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om beroendekunskap vid högskola och universitet.

2008/09:So542 av Else-Marie Lindgren (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att kunna erbjuda fler utbildningar som berättigar till studiestöd inom alternativ medicin och integrativ medicin.

2008/09:So551 av Désirée Pethrus Engström (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra mammografiundervisning på minst sex veckor till ett obligatorium för dem som utbildas till röntgenläkare.

2008/09:So552 av Désirée Pethrus Engström (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra ämnet sex och samlevnad till ett obligatorium i lärarutbildningarna.

2008/09:So554 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågor om tillgänglighet ska ingå som en del av arkitektutbildningen.

2008/09:Kr359 av Lennart Sacrédeus (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarnas utbildning och fortbildning om nationalsocialismens och kommunismens brott mot mänskligheten och civilisationen.

2008/09:Ub213 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett system med validering.

2008/09:Ub222 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning angående högskolebehörighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för grundläggande behörighet till högskola.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning ska ge behörighet till högskola.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den s.k. 25:4-regeln ska återinföras.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den s.k. HA-gruppen ska återinföras.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör få i uppdrag att utveckla det alternativa urvalet till högskolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kurser i vissa ämnen i gymnasieskolan inte ska kunna ge extra meritpoäng vid urval till utbildningar i högskolan.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studie- och yrkesvägledningen i högskolan.

2008/09:Ub223 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad information vid validering av utländsk högskoleutbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en överflyttning av ansvaret för validering av utländsk högskoleutbildning från Högskoleverket till lärosätena.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utse en myndighet som ansvarar för de frågor som tidigare låg på Valideringsdelegationen.

2008/09:Ub224 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling inom scenkonst och film.

2008/09:Ub226 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av utbildning i demens- och äldreomsorg i läkarutbildningen.

2008/09:Ub235 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja arbetet med en högskola för långsamt lärande i Mariestad och därmed ge begåvningshandikappade möjlighet att få ett bra arbete.

2008/09:Ub237 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för lärosäten att erbjuda samtliga heltidsstudenter en översiktskurs i humaniora.

2008/09:Ub239 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning i sex och samlevnad i den framtida lärarutbildningen.

2008/09:Ub240 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning försäkringsmedicin i läkarutbildningen.

2008/09:Ub246 av Berit Högman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara kraften på samtliga våra universitet.

2008/09:Ub248 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör vara obligatoriskt att ha sex och samlevnad som ämne på lärarutbildningar.

2008/09:Ub249 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar i grundutbildningen för läkare och inrättande av en psykiatriutbildning.

2008/09:Ub255 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Christian Holm (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en fri tentamensrätt.

2008/09:Ub260 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Arktis universitet.

2008/09:Ub267 av Ameer Sachet (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att en del av tjänstgöringen för AT-läkare i framtiden förläggs till apotek.

2008/09:Ub272 av Kristina Zakrisson och Maria Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anpassad studietid vid högskola och universitet till arbetslivet.

2008/09:Ub273 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av tandhygienister och tandhygienistutbildning.

2008/09:Ub276 av Christina Oskarsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jämställdhet ska genomsyra all utbildning inom högskolor och universitet i vårt land.

2008/09:Ub278 av Oskar Öholm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för utbildning inom energiområdet.

2008/09:Ub280 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att kunna rekrytera kompetenta tolkar i hela landet.

2008/09:Ub284 av Finn Bengtsson och Barbro Westerholm (m, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning och utbildning i geriatrisk klinisk farmakologi.

2008/09:Ub285 av Andreas Norlén och Finn Bengtsson (båda m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värdet av att universitet och högskolor ges en friare ställning i förhållande till riksdag och regering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tidigare gällande regler om professorernas anställningsskydd bör återinföras.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lektors rätt att bli befordrade till professorer bör avskaffas, men att möjligheten för universitet och högskolor att befordra lektorer till professorer bör kvarstå.

2008/09:Ub286 av Margareta B Kjellin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmäntjänstgöring för sjuksköterskor.

2008/09:Ub290 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra reglerna för uppdragsutbildning i högskoleförordningen.

2008/09:Ub299 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk utbildning om genuskunskap och genussäkring inom vård och omsorg.

2008/09:Ub300 av Åsa Lindestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökat antal utbildningsplatser på läkarutbildningen.

2008/09:Ub302 av Margareta Persson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en fortsatt utveckling av Tekniska högskolan i Jönköping.

2008/09:Ub304 av Hans Rothenberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda satsningar på utbildning och forskning inom geovetenskap och bergteknik.

2008/09:Ub313 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra ordsförtråde för elitidrottare.

2008/09:Ub318 av Carin Runeson och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av fler utbildningsplatser för läkare.

2008/09:Ub320 av Carin Runeson och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av att öka antalet utbildningsplatser för tandläkare.

2008/09:Ub322 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att stärka genusvetenskapens ställning i lärarutbildningen.

2008/09:Ub323 av Kerstin Engle m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av satsningar på Trafikhögskolan i Ljungbyhed samt att denna inte ska övergå från akademisk utbildning till yrkeshögskola.

2008/09:Ub330 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och rätta till skevheten i det nya antagningssystemet till högskolan.

2008/09:Ub337 av Rose-Marie Carlsson och Carina Hägg (båda s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk lärarutbildning i sex och samlevnad.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att personal inom förskola, skola och gymnasium ges möjlighet till fortbildning i sex och samlevnad.

2008/09:Ub345 av Christian Holm och Anna König Jerlmyr (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa möjligheter för studenter att få praktik.

2008/09:Ub352 av Inge Garstedt och Margareta Cederfelt (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av en allmäntjänstgöring för nytexaminerade sjuksköterskor.

2008/09:Ub369 av Magdalena Streiffert (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genusperspektiv ska genomsyra kurslitteraturen på högskolorna.

2008/09:Ub370 av Magdalena Streiffert (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa helårsstudier för studenter.

2008/09:Ub371 av Magdalena Streiffert (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att högskoleförordningens kapitel om tredje uppgiften bör förstärkas och konkretiseras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör ha med samverkan som en del av sina kvalitetsutvärderingar.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler studenter ska få ta del av ett arbetsintegrerat lärande.

2008/09:Ub372 av Magdalena Streijffert (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade informationsinsatser för att minska den sociala snedrekryteringen till högskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska finnas flera vägar in till högskolan och att högskoleprovet ska reformeras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa 25:4-regeln.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att validering och reell kompetens är viktiga instrument för att minska social snedrekrytering.

2008/09:Ub374 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kortare läkarutbildning för erfarna sjuksköterskor.

2008/09:Ub394 av Helene Petersson i Stockaryd (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om musikens ställning i lärarutbildningen.

2008/09:Ub398 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att kvinnors mänskliga rättigheter, beskrivna i Cedaw, bör ingå i högskolor och lärosätens kurser och program.

2008/09:Ub405 av Anneli Särnblad och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt satsning på validering.

2008/09:Ub413 av Veronica Palm m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarutbildningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om HBT-kompetens i yrkesexamen.

2008/09:Ub421 av Peter Jonsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara inflyttades kompetens.

2008/09:Ub433 av Siw Wittgren-Ahl och Margareta Persson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bristen på tolkar.

2008/09:Ub438 av Christina Oskarsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbildningarna till lärare, polis och jurist ska genomsyras av genusperspektivet.

2008/09:Ub464 av Olof Lavesson m.fl. (m, c, v, fp, mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning i HBT-frågor för lärarstudier.

2008/09:Ub467 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning i sexualundervisning på lärarutbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling av lärare.

2008/09:Ub474 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en personalförsörjningsstrategi för hälso- och sjukvården.

2008/09:Ub475 av Lars-Arne Staxäng (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förändringar i utbildningen för sjuksköterskor med anledning av den nya utbildningsstrukturen.

2008/09:Ub478 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrade villkor för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor.

2008/09:Ub508 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högskolans tredje uppgift.

2008/09:Ub513 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av förutsättningarna för läkarutbildning i Sverige så att de på sikt motsvarar såväl studenternas önskemål som behovet av läkare i Sverige.

2008/09:Ub515 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning och fortbildning av läkare och tandläkare.

2008/09:Ub518 av Lars Gustafsson m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om validering av utländska examina.

2008/09:Ub520 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läkarutbildning vid Örebro universitet.

2008/09:Ub526 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att premiera flerspråkighet vid antagning till lärarutbildningen.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Skolverket för att få fler män att söka lärarutbildningen.

2008/09:Ub535 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skaraborg bör stärkas med ytterligare fler och högre utbildningar inom livsmedelsproduktion.

2008/09:Ub537 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra barnkompetensen hos yrkesgrupper som möter barn.

2008/09:Ub546 av Sofia Arkelsten m.fl. (m, fp, kd, c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk lärarutbildning i sex och samlevnad.

2008/09:Ub547 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning som en obligatorisk del av lärarutbildningen.

2008/09:Ub549 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för privata företags möjligheter att sälja akademisk utbildning.

2008/09:Ub551 av Cecilie Tenfjord-Toftby och Jan Ericson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en universitetsanknuten kiropraktorutbildning bör etableras i Sverige.

2008/09:Ub555 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det stora behovet av fler utbildade teckenspråklärare.

2008/09:Ub560 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingen av animationen i Eksjö.

2008/09:Ub568 av Elina Linna (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vårdlärarutbildningen ska kunna ge en tydlig lärarexamen och möjlighet att gå vidare till magisterexamen.

2008/09:Ub571 av Rosita Runegrund m.fl. (kd, mp, v, m, c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra barnkompetensen hos yrkesgrupper som möter barn.

2008/09:Ub573 av Hans Backman och Sven Bergström (fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten, som svarar för högskolorna, ska se över förutsättningarna att stötta kommunerna när det gäller att finansiera distansundervisning.

2008/09:Ub574 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om verkställan av riksdagens beslut rörande obligatorisk undervisning om mobbning och konflikthantering i lärarutbildningen.

2008/09:Ub575 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa magistrandutbildningar för grundskola och gymnasieskola.

2008/09:Ub577 av Dan Kihlström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av nationella riktlinjer för Studenthälsan.

2008/09:Ub580 av Leif Pagrotsky m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om universitet, högskolor och forskning i Västsverige.

2008/09:Ub589 av Marie Granlund m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarutbildning, kompetensutveckling samt lärarauktorisering och lärares karriärvägar.

2008/09:Ub591 av Mona Sahlin m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högre utbildning.

2008/09:Ub594 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja utbildningskvaliteten genom tydligare profilering av utbildningsutbudet, ökad samverkan mellan och inom lärosäten samt koncentration av utbildningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt resurstilldelningssystem som möjliggör högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högre utbildning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högskolornas och universitetens uppdrag att förbereda studenterna för arbetslivet samt att följa upp tidigare studenter för att höja utbildningarnas arbetslivsrelevans.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mångfaldsmål för högre utbildning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att premiera kvalitetsarbete också med avseende på jämställdhet och mångfald.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att se universitet och högskolor som en del av samhället.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten till övergångar mellan högskola och yrkeshögskola.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att underlätta internationaliseringen bl.a. genom rätten att utfärda s.k. joint degrees och rätten för utländska medborgare att väljas till högskolestyrelser.

2008/09:Ub595 av Marie Granlund m.fl. (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även yrkeslärarna ska omfattas av statliga satsningar på kompetensutveckling för lärare samt om den särskilda lärarutbildningen för yrkeslärare (SÅL).
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrad samverkan med högskolan i syfte att bredda rekryteringen.

2008/09:Ub598 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska ha världens bästa lärare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärares möjlighet att utvecklas och specialisera sig i yrket genom en kontinuerlig kompetensutveckling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om andelen disputerade lärare på lärosäten med lärarutbildning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nya intagningsregler till lärarutbildningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarens kommunikativa förmåga inom lärarutbildningen och i kompetensutvecklingen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att öka läraryrkets status genom "AT-tjänstgöring" och auktorisation.

2008/09:Ub599 av Marie Granlund m.fl. (s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling för matematiklärare.

2008/09:Ub601 av Marie Granlund m.fl. (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på breddad rekrytering och pedagogisk utveckling inom högskolan.

2008/09:N279 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av samverkan på forskarbasis mellan industri och högskola/universitet samt inrättandet av yrkeshögskola.

2008/09:N377 av Kent Persson m.fl. (v):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den tredje uppgiften, en samverkan mellan små företag och universitet och högskolor.

2008/09:A316 av Torbjörn Björlund m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för ökad arbetsmiljökunskap.

2008/09:A355 av Josefin Brink m.fl. (v):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Högskoleverket i uppdrag att ta fram förslag till nödvändiga ändringar i högskoleförordningens examensordningar i syfte att integrera HBT-frågor i undervisningen.

2008/09:A395 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör få i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genuskunskap respektive genuspedagogik bör ingå i examensordningarna för relevanta utbildningar.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga sexuella trakasserier på universitet och högskolor.

2008/09:A402 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betyg i modersmål ska vara meriterande vid antagning till högskolan på samma sätt som betyg i moderna språk.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillgång till högskolekurser i de tio största minoritetsspråken bör säkras.

2008/09:A403 av Ulf Holm m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ges i uppdrag att granska hur arbetsmiljökunskap förmedlas i utbildningssystemet.